

JURKs årsrapport for 2020-kombinert

Dette dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- Rosenqvist, Nadja (fødselsdato: 20.12.1985), signert 09.04.2021 med Signicat Sign BANKID_MOBILE
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (fødselsdato: 06.12.1993), signert 09.04.2021 med Signicat Sign BANKID_MOBILE

Dokumentet inneholder

- En forside med informasjon om signeringen
- Originaldokumentet med signatordetaljer på hver side
- Digitalt integrerte signaturer

Dokumentet er forseglet av Posten Norge

Signeringen er gjort med en signaturtjeneste fra Posten Norge AS. Posten garanterer dermed for autenticiteten og forseglingen av dette dokumentet.

Slik ser du at signaturen er gyldig

Hvis du åpner dokumentet i Adobe Reader, skal det stå øverst at dokumentet er sertifisert av Posten Norge AS. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke er endret etter signering.

ÅRSRAPPORT

2020

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

JURK

Juridisk rådgivning for kvinner

FORORD

Denne rapporten gir en oversikt over Juridisk rådgivning for kvinner sin virksomhet i 2020.

Målet med rapporten er å gi interesserte innsyn i JURKs aktiviteter, økonomi, statistikk og generell drift.

Takk til alle ansatte, samarbeidspartnere og økonomiske bidragsytere som har muliggjort JURKs arbeid i 2020.

Oslo, april 2021

Bjørk Gudmundsdottir Jonassen

daglig leder

Årsrapporten er skrevet av Bjørk Gudmundsdottir Jonassen og Veronika Taran Wiese på bakgrunn av innspill fra alle ansatte.

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

INNHOLDSFORTEGNELSE

<u>HISTORIKK OG OVERORDNEDE MÅLSETTINGER</u>	6
1.1 HISTORIKK	6
1.2 STRATEGISKE FØRINGER FOR JURKS ARBEID 2019-2022	6
<u>DRIFT OG ORGANISERING.....</u>	7
1.2 KORT OM JUSSHUSET	7
2.2 JURKS ORGANISASJONSSTRUKTUR.....	7
2.3 NORGES KVINNELOBBY	10
2.4 DRIFT (OG COVID-19).....	11
2.5 OPPLÆRING OG KOMPETANSEUTVIKLING AV MEDARBEIDERE.....	13
2.6 INTERN PLANLEGGING OG EVALUERING	14
2.7 ARBEIDSMETODE: SAMARBEID OG DIALOG	15
<u>PROFILERING OG SYNLIGHET.....</u>	18
3.1 JURK I MEDIA	18
3.2 DEBATTER, INNLEDNINGER, ETC.	20
3.3 HJEMMESIDE OG SOSIALE MEDIER	23
3.4 STANDS, ARRANGEMENTER OG MARKERINGER.....	24
<u>SAKSBEHANDLING</u>	26
4.1 OVERSIKT	26
4.2 ANTALL BEHANDLEDE SAKER	26
4.3 PARTSREPRESENTASJON.....	29
4.4 SAKSBEHANDLINGSOMRÅDER OG TENDENSER VI SER I 2020.....	29
<u>VÅRE KLIENTER.....</u>	41
FYLLER JURK ET UDEKKET BEHOV FOR RETTSHJELP?	50
<u>6. RETTIGHETSINFORMASJON</u>	51
6.1 INNLEDNING	51
6.2 JURKS METODE FOR RETTIGHETSINFORMASJON.....	52
6.3 VÅR FOREDRAGSVIRKSOMHET	53
6.4 JUSSAMBASSADØRENE – ET PROSJEKT FINANSIERT AV IMDI	56
6.5 RETTIGHETSTURNÉ.....	57
<u>7 RETTSPOLITISK ARBEID</u>	57
7.1 RAPPORTER	58
7.2 HØRINGER/INNSPILL TIL OFFENTLIGE UTVALG	58
7.3 SVAR PÅ REPRESENTANTFORSLAG	59
7.4 INNSPILL TIL POLITIKERE ELLER ANDRE	59

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

7.5	FNS MENNESKERETTIGHETSKONVENSJONER.....	60
7.6	RETTSPOLITISKE PROSJEKTER	61
8	<u>INTERNASJONALT ARBEID.....</u>	66
9	<u>ØKONOMI.....</u>	66
	ÅRSREGNSKAP FOR 2020	66

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Historikk og overordnede målsettinger

1.1 Historikk

Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) ble stiftet i 1974. Oppstarten var resultat av et forskningsprosjekt som avdekket at kvinner hadde stor mangel på kunnskap om rettighetene sine. De kvinnene som hadde slik kunnskap, hadde dessuten vanskeligheter med å nyttiggjøre seg av den, altså å hevde sin rett. JURKs formål den gang var den samme som vi har i dag: å arbeide for å bedre kvinners rettsstilling. Utover 70-tallet kom en del avkjønnet lovgivning, der menn mistet særfortrinn. Eksempler på dette er odelsloven og navneloven. Likestillingsloven kom i 1978 og FNs Kvinnekonvensjon (CEDAW) trådte i kraft i 1982.

Til tross for at det i dag er formell likestilling gjennom lov, opplever vi i JURK at kvinner fortsatt kommer dårligere ut enn menn på flere områder. Det er store forskjeller mellom det å ha rett og få rett, og formelt kjønnsnøytrale rettsregler fører ikke nødvendigvis til reell likestilling.

Gjennom saksbehandlingen vår erfarer vi at kvinnelige innsatte soner under langt dårligere forhold enn de mannlige. Kvinner i midlertidige stillinger er mer utsatte for diskriminering enn sine mannlige kolleger på grunn av fravær i forbindelse med fødsel og permisjon. Vi ser dessuten at kvinner ofte kommer dårligere ut etter endt samboerskap enn menn. Etter vår erfaring skyldes dette ofte manglende kunnskap om at samboerforhold ikke er rettslig regulert, samtidig som at tradisjonelle kjønnsrollemønstre bidrar til at kvinner bruker inntektene sine på løpende utgifter, mens menn betaler ned på boliglån. I tillegg opplever vi at menn gjennomgående har bedre rettskunnskap enn kvinner. I praksis viser det seg at kvinner i mindre grad enn menn benytter seg av det tradisjonelle rettsapparatet, uten at vi i dag har nok kunnskap om hvorfor det er slik. Dette gjelder spesielt enkelte grupper som f.eks. kvinner med minoritetsbakgrunn og kvinner utsatt for vold. JURKs oppsøkende arbeid rettet mot disse gruppene er derfor svært viktig. På bakgrunn av dette mener vi at JURKs arbeid bidrar til at en utsatt gruppe bedre settes i stand til å hevde sin rett.

JURKs virksomhet er delt mellom saksbehandling, rettsinformasjon, rettspolitisk arbeid og oppsøkende virksomhet.

1.2 Strategiske føringer for JURKs arbeid 2019-2022

JURKs formål og virksomhet handler om å sørge for at flest mulig kvinner får oppfylt sine grunnleggende menneskerettigheter. Vår visjon er at alle kvinner er bevisste sin rettsstilling og at likestilling praktiseres. Måten vi ønsker å nå vår visjon på er å gi tilpasset hjelp til selvhjelp for kvinner i hele landet med udekket rettshjelpsbehov. Vi gjør dette gjennom

oppsøkende virksomhet, rettighetsinformasjon, rettspolitisk påvirkning og bistand i konkrete saker.

De følgende fire overordnede prioriterte områdene er en rettesnor for JURK sitt arbeid i strategiperioden 2019-2022:

- Kvinner og integrering
- Kvinner og arbeidslivet
- Kvinner og vold
- Kvinner og økonomisk selvstendighet

Denne prioriteringen betyr at JURK må:

- Fokusere på å gi tilstrekkelig kunnskap for å forebygge problemer og for å kunne gi relevant og god rettsinformasjon
- finne gode måter å nå målgruppene på
- gi best mulig oppfølging til klienter som har juridiske problemer knyttet opp mot disse områdene
- kommunisere tydelig utad at vi jobber med dette
- være aktive rettspolitisk og rapportere om endringer på feltet

Drift og organisering

1.2 Kort om Jusshuset

Siden januar 2016 har JURK hatt sitt lokale i Jusshuset i Skippergata 23. Vi deler huset med Jussbuss og Gatejuristen. Vi har siden flyttingen hatt en formidabel økning i antall klienter og saker, og har god grunn til å tro at den nye plasseringen vår er en medvirkende årsak til dette. Skippergata 23 ligger sentralt plassert i Oslo sentrum, nær de aller fleste former for offentlig transport og lett å finne fra Karl Johans gate.

2.2 JURKs organisasjonsstruktur

Studentrettshjelpstiltak

JURK er et studentrettshjelpstiltak. Alle JURKs saksbehandlere er jusstudenter og vi er tilknyttet Det juridisk fakultet ved Universitet i Oslo.

JURK blir drevet med dispensasjon fra advokatmonopolet. Vi følger de advokatetiske reglene så langt de passer.

Medlemsforening

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

JURK valgte høsten 2011 å endre sin organisasjonsstruktur, og innførte generalforsamling som øverste organ og et eksternt styre som skal ha ansvar for en del overordnede oppgaver. Alle ansatte er stemmeberettigede på generalforsamlingen. Etter en vedtektsendring høsten 2018, ble det åpnet for at andre kan melde seg inn som støttemedlemmer, men da uten formelle rettigheter i foreningen.

Generalforsamling

Generalforsamlingens oppgaver er blant annet å velge styremedlemmer, vedta vedtektsendringer og behandle budsjett og regnskap. Generalforsamling holdes i mai og i november hvert år.

Styret

Styret har blant annet ansvar for lønns- og ansettelsesvilkår for daglig leder, å behandle budsjett og regnskap, å fastsette strategi for virksomheten, samt å være rådgivende organ for daglig leder. Flere av styremedlemmene har også et særlig ansvar for å bistå i opplæringen av nye saksbehandlere, enten generell opplæring for alle nyansatte eller mer spesiell opplæring i saksbehandlingsgruppene.

Fellesmøtet

Fellesmøtet (FM) fatter vedtak i prinsipielt viktige saker for JURK som faller utenfor styrets oppgaver. Organet har delegasjonsadgang til andre i organisasjonen. Alle ansatte har møteplikt på fellesmøtet. Fellesmøtet avholdes hver fjerde uke.

Daglig leder

Daglig leder har ansvar for den daglige driften og utviklingen av JURK. Dette innebærer personal- og økonomiansvar, arbeid med utadrettet virksomheten, samt diverse administrativt arbeid. Daglig leder arbeider fulltid, og er ansatt for en periode på tre år med mulighet for forlengelse.

Fagrådgiver

JURK mottar prosjektmidler fra IMDI til vårt prosjekt «Jussambassadørene». Da dette er et stort prosjekt er vi avhengige av å ha en fulltidsansatt med hovedansvar for prosjektet. Midlene brukes derfor til å dekke inn en forholdsmessig del av lønnsutgiftene til JURKs fagrådgiver. I tillegg til arbeidet med Jussambassadørene, har fagrådgiveren overordnet ansvar for vårt ordinære rettighetsinformasjonsarbeid, ansvar for statistikk og overordnet ansvar for vårt arbeid med menneskerettigheter. Fagrådgiver er utdannet jurist.

Saksbehandlingsgruppene

JURK har i 2020 vært delt opp i følgende saksbehandlingsgrupper:

- Gjelds-, fengsels-, volds- og mishandlingssaker («VOF»)
- Arbeids-, trygde-, diskriminerings- og sosialsaker («Arbeid»)
- Bolig-, og utlendingssaker («Bolig»)
- Familie-, barn og samboersaker («Familie»)

I saksbehandlingsgruppene blir klientens saker drøftet anonymt i plenum. Brev utformes av ansvarlig saksbehandler. Hver torsdag har gruppene saksbehandlingsmøte, hvor brevene godkjennes av saksbehandlingsgruppen i helhet. På disse møtene deltar også en som har arbeidet som saksbehandler tidligere, en såkalt «nedtrapper». Gruppen er kollektivt ansvarlig for den enkelte sak, men det er alltid én saksbehandler som er kontaktperson og hovedansvarlig overfor den rådsøkende.

Den kollektive arbeidsformen er valgt både ut fra et kvalitetssikringshensyn, og av hensyn til den enkelte saksbehandler. Vi mener at de faglige begrensningene som kan ligge i at alle medarbeiderne er studenter, blir avhjulpet gjennom en slik arbeidsform. JURK konsulterer dessuten faglig ekspertise på Universitetet i Oslo, i de ulike departementene, på offentlige kontorer og hos enkelte privatpraktiserende advokater dersom det er nødvendig for saksbehandlingen.

Organisatoriske grupper

JURK har en liten administrasjon. I tillegg til daglig leder, har vi en kontormedarbeider som er ansatt i en 68 % stilling, samt en administrasjonsmedarbeider som har vært ansatt sommeren og høsten 2020. Alle saksbehandlere må bidra i organisatoriske grupper for å bistå administrasjonen.

I 2020 har JURK hatt følgende organisatoriske grupper:

MOR (Markedsføring og Rekruttering) har ansvar for JURKs profil utad. Dette omfatter informasjonstiltak rettet mot klienter, oppdatering av hjemmesider og rekrutteringsarbeid. Gruppen er videre ansvarlig for utforming av alt generelt informasjonsmateriell.

IG (Internasjonal gruppe) er bindeledd mellom vårt internasjonale og vårt nasjonale arbeid. IG er blant annet verter ved internasjonale besøk og arrangerer studietur. De deltar også i et prosjekt i regi av Justisdepartementet om erfaringsutveksling om vold mot kvinner mellom EØS-land ved forespørsel.

Skrivegruppa holder i JURKs kronikkskriving. De er en kompetansebase for alle ansatte om hvordan man skriver og får publisert artikler, og de holder oversikt over de faste spaltene våre i studentpublikasjonene. De skriver også noe selv.

RPG/Velferd (rettspolitisk gruppe/velferdskomité) er ansvarlig for å koordinere det rettspolitiske arbeidet på huset, samt sosiale arrangementer. Gruppen har i 2020 arrangert en rettspolitisk uke både i vår- og høsthalvåret. I løpet av denne uken stenger vi for saksmottak og vanlig saksbehandling, og gruppene jobber utelukkende med rettspolitikk. Rettspolitisk gruppe har også ansvaret for å holde oversikten over høringer, vurdere hvilke JURK bør svare på, og å delegere skrivingen/høringsmøtet til ansvarlig saksbehandlingsgruppe eller rettspolitiske prosjekt.

Administrasjonsgruppa på JURK består av en saksbehandler fra hver av saksbehandlingsgruppene, samt en observatør og daglig leder. Administrasjonsgruppa er blant annet ansvarlig for oppfølging av generelle driftsspørsmål i organisasjonen, ansettelse av nye medarbeidere og behandling av permisjonssøknader.

Oppsøkende gruppe er en ny organisatorisk gruppe som ble dannet høsten 2020. Oppsøkende gruppe skal jobbe aktivt for å nå ut til nye kvinnegrupper og finne nye samarbeidspartnere til JURK. De skal kontakte nye forbindelser samt sikre at kontakt med gamle opprettholdes. De har også overordnet ansvar for rettighetsturneen som gjennomføres hvert år.

2.3 Norges Kvinnelobby

Januar 2014 var JURK med på å stifte Norges Kvinnelobby sammen med åtte andre kvinneorganisasjoner.

Norges kvinnelobby er et samarbeidsforum for organisasjoner som har som formål å ivareta kvinners interesser. Norges kvinnelobby arbeider for å fremme kvinners menneskerettigheter, på grunnlag av FNs kvinnekonvensjon og andre grunnleggende internasjonale avtaler. Norges kvinnelobby har lignende organisasjoner i andre land, blant dem Sveriges Kvinnelobby og European Women's Lobby på EU-nivå, som forbilder. Fra høsten 2020 har daglig leder i JURK også hatt verv som styreleder i Norges Kvinnelobby.

2.4 Drift (og covid-19)

JURK har i 2020 hatt drift fra uke 2, til og med uke 50, med unntak av påskeuken. I sommermånedene, fra uke 24, til og med uke 31, var alle saksbehandlerne fristilt fra sin ordinære kontrakt. Noen av saksbehandlerne var lønnet i full stilling på sommerkontrakt.

Saksbehandlerne fikk i 2020 kr. 7500,- i måneden. Stillingen er en hybrid av både lønnet arbeid (25 timer i uken), frivillig arbeid og praksis. Dette innebærer at også de lønnede timene har et sterkt preg av frivillighet, ettersom timelønnen kun ligger på ca. kr. 75,-. De fleste av medarbeiderne tar opp studielån eller har deltidsjobb ved siden av arbeidet i JURK, og studiene blir som regel forsinket med minst ett semester. Medarbeidernes idealisme og frivillige arbeid er derfor en forutsetning for JURKs eksistens.

2020	Reell arbeidstid	Lønnet arbeidstid	Ulønnet arbeidstid	Ulønnet arbeid prosentandel
2020	35407,5	24175	11232,5	32 %

Tabellene viser arbeid som er utført av saksbehandlerne i 2020 *utenom* sommerdrift. Vederlagsfritt arbeid utført av daglig leder, rettighetsansvarlig, nedtrappere og prosjektmedarbeidere er heller *ikke* regnet med.

2.4.2 Virkningene av Covid-19 på JURK sin drift

I starten av 2020 ble Norge, og resten av verden hardt rammet av viruset SARS-Cov-2. Viruset forårsaker sykdommen covid-19.¹ Vi begynte allerede i februar og starten av mars å merke effektene av viruset på driften. Stadige pressekonferanser med nye retningslinjer og tiltak for smittevern i samfunnet førte til at daglig leder hadde flere møter med daglige ledere hos Jussbuss og Gatejuristen, samt de øvrige studentrettshjelpstiltakene, for å diskutere hvordan vi best mulig skulle håndtere situasjonen på en smittevernforvarlig måte. Den 12. mars kom en pressekonferanse hvor myndighetene besluttet å stenge ned Norge, og det ble innført svært strenge smitteverntiltak. På dette tidspunktet var de fleste saksbehandlerne spredt rundt om i Norge på rettighetsturné. Det ble akutt besluttet at flere av saksbehandlerne måtte ombooke eller bestille nye flybilletter for å komme seg tilbake til Oslo så raskt som mulig.

Fra 12. mars stengte JURK ned hele kontoret og beordret alle på hjemmekontor. JURK har aldri tidligere operert med hjemmekontor, så det var en stor overgang. I ukene etter 12. mars

¹ <https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta-og-kunnskap-om-covid-19/fakta-om-koronavirus-coronavirus-2019-ncov/?term=&h=1>, besøkt 30.03.21

gikk det med stor kapasitet for å få innført mulighet for fjerntilgang til alle saksbehandlerne, få omdirigert sentralbordet, kartlagt den fysiske muligheten hver saksbehandler hadde for å jobbe hjemmefra, utarbeide og nedskrive retningslinjer for hvilke regler for klienthåndtering, personvern og samarbeid som gjaldt når de ansatte jobbet hjemmefra. I tiden etter 12. mars var kun daglig leder innom kontoret for å håndtere blant annet postgang.

JURK stengte for inntak av nye saker i ett par uker fra midten av mars, til etter påsken 2020. Dette fordi det i starten var uvisst hvilken hjelp vi ville kunne tilby, og fordi vi i første omgang måtte prioritere å sørge for at allerede pågående saker ble fulgt opp på en forsvarlig måte.

Det ble åpnet for inntak av nye saker og klienter over telefon og nettsiden igjen etter påske (prekære voldsklienter kunne også ta kontakt med oss de siste dagene før påske). Vi startet da også med at én person fra hver saksbehandlingsgruppe kunne møte opp på kontoret for å håndtere post og brev som kom inn til gruppene, samt for å få printet ut, signert og sendt ut informasjonsbrevene fra JURK.

Utover månedene ble det tydelig at pandemien kom til å få stor påvirkningen på hele driftsåret. Overordnet satt det store begrensninger på vår oppsøkende virksomhet, mulighet for å holde foredrag, saksbehandlernes sosiale aktiviteter på kontoret, og deltakelse på diverse seminarer og konferanser. Konkret hvordan viruset og smittevernstiltakene har påvirket JURK sin drift, er kommentert kontinuerlig i årsrapporten i sammenheng med de punktene hvor det er aktuelt.

Alt tatt i betraktning, klarte JURK å snu seg raskt om, og med hjelp fra dedikerte og hardtarbeidende saksbehandlere har vi klart å bistå hele 1957 kvinner i løpet av året. Vi klart å finne gode løsninger på de utfordringene som har oppstått underveis, med stadig nye tiltak og begrensninger som smittesituasjonen har gitt. JURK sine ansatte har gjort en fantastisk innsats i løpet av året, og det vi har fått til hadde ikke vært mulig uten dem.

Saksmottak

JURK tar imot henvendelser per brev og telefon, på hjemmesiden vår, eller ved personlig fremmøte. Vi tar ikke imot saker per e-post.

I 2020 hadde JURK telefonmottak av nye saker til følgende tider: mandag fra kl. 12.00-15.00, samt onsdag fra kl. 09.00-12.00 og 17.00-20.00.

Det er også mulig å sende inn saker elektronisk via vår hjemmeside. Det er en stor andel av klientene våre som benytter dette alternativet.

Klientmottak ved personlig fremmøte har vi i utgangspunktet hatt mandag kl. 12.00- 15.00 og onsdag mellom kl. 17.00- 20.00. Vi hadde mottak ved personlig fremmøte på vanlig måte fra til 12. mars 2020. På grunn av den økningen i antall smittede av Covid-19, og myndighetenes tiltak, besluttet vi å stenge for klientmottak ved personlig fremmøte fra og med uke 11. Vi hadde Utover i 2020 ble det gjort løpende vurderinger på om vi kunne åpne

opp igjen for personlig fremmøte i JURKs lokaler. Det endte med at det kun var i en kortere periode i juni – august at vi hadde begrenset mulighet for dette.

For å nå særlige utsatte grupper, jobber vi mye oppsøkende, blant annet overfor kvinnelig innsatte og ved besøk på voksenopplæringer og kvinnekafeer. Vi har i løpet av 2020 planlagt for faste mottak i Bredtveit, Kragerø, Ravneberget, Evje avdeling i Arendal fengsel og Bergen fengsel. Vi fikk i starten av mars sendt alle ansatte til ulike deler av landet i en uke for å jobbe oppsøkende utenfor kontorets nærområde. Når vi holder foredrag, gjennomfører vi alltid saksmottak i etterkant av foredragene. På den måten når vi ut med rettighetsinformasjon til store kvinnegrupper, samtidig som vi får inn saker fra klienter som ofte ikke ville funnet fram til oss på egenhånd. Det har i 2020 blitt gjennomført færre mottak i fengslene enn tidligere år på grunn av Covid-19. Det ble etter hvert åpnet for muligheten for digitale mottak fra fengslene, men vi opplevde at de innsatte syntes det var ukomfortabelt å fortelle om saken sin over digitale løsninger, og at mange valgte å avlyse når de fikk høre at mottaket ville foregå digitalt. Etter den første nedstigningen i uke 12, ble det ikke mulighet for å komme for fysisk møte i fengslene før i august. Utover høsten var det likevel store problemer med uforutsette endringer i smittesituasjonen og plutselige avlysninger av flere av fengslene.

2.5 Opplæring og kompetanseutvikling av medarbeidere

JURK er en organisasjon med stor utskiftning av medarbeidere. God kunnskapsoverføring er derfor avgjørende. Det foregår en kontinuerlig og omfattende skolering som den enkelte medarbeider, organisasjonen, samfunnet og våre klienter har stort utbytte av. I tillegg gjennomfører vi både evalueringsdager og planleggingsdager hvert semester, slik at alle medarbeidere til enhver tid har god kjennskap til gruppenes mål- og handlingsplaner.

Opplæring av nye medarbeidere

Hvert semester organiseres opplæring for nyansatte i JURK. Hensikten er å lære medarbeiderne om organisasjonen, interne rutiner og HMS, gi en generell innføring i saks- og klientbehandling, samt oppdatere og øke den faglige kompetansen på sentrale juridiske emner. De første opplæringsukene har dessuten en viktig sosial funksjon.

I tillegg til intern opplæring, inviterer vi personer fra både offentlig og privat sektor, for å holde innlegg og lede diskusjoner under opplæringsukene. Eksempler på besøk under opplæringsukene i 2020 er blant andre professorer ved UiO, privatpraktiserende advokater og LDO.

Fellesseminaret

Fellesseminaret er et samarbeid mellom alle studentrettshjelpstiltakene i landet; Jussformidlingen i Bergen, Jusshjelpa i Nord-Norge, Jushjelpa i Midt-Norge, Jussbuss og JURK. Seminaret er en viktig arena for erfaringsutveksling, faglig utvikling og dessuten et sosialt høydepunkt i løpet av saksbehandlingsåret. Tiltakene bytter på ansvaret for å arrangere seminaret. I 2020 var det Jussbuss som organiserte Fellesseminaret og det ble avholdt i november 2020. Utover høsten var det igjen en økning i antall smittede av Covid-19. Det ble derfor ikke mulig for alle fire tiltakene å delta fysisk på seminaret, slik tradisjonen har vært. Fellesseminaret ble avholdt delvis digitalt og delvis ved fysisk oppmøte for Jussbuss og JURK, mens foredrag og bidrag fra de øvrige tiltakene ble streamet.

Studieturen

Studieturen har som formål å gi mer innsikt i internasjonale kvinnespørsmål. Det er i tillegg et viktig tilbud til studentene som jobber et helt år i JURK, hvor mye innsats er basert på frivillighet. Turen bidrar også til å styrke det sosiale samholdet blant de 24 saksbehandlerne som deltar sammen på turen. Turen gjennomføres vanligvis i mai. I 2020 var det planlagt at studieturen skulle gå til St. Petersburg, men koronapandemien tillot likevel ikke gjennomføring av en slik tur.

I september ble det derfor i stedet for studieturen avholdt et helgeseminar for saksbehandlerne som skulle reise på utenlandstur i mai 2020. Det ble avholdt flere foredrag med både nasjonalt og internasjonalt fokus under seminaret, samt lagt opp til sosiale aktiviteter tilpasset smittevern hensyn.

2.6 Intern planlegging og evaluering

JURKs organisasjonsmodell krever systematisk evaluering og dokumentasjon av utførte aktiviteter og oppnådde resultater, samt kontinuerlig arbeid med kollektiv læring og erfaringsoverføring. Dette sikrer kontinuitet i driften og opprettholdelse av kompetanse.

Hvert semester settes det av flere dager til både planlegging og evaluering. Noen overordnede mål ligger fast (se årsrapportens kapittel 1), men innenfor dette har hver gruppe også stor frihet til å bruke tiden som saksbehandler på JURK til det de er engasjerte i. Gruppene utarbeider i fellesskap halvårlige planer, og de andre ansatte på JURK får mulighet til å komme med innspill.

I tillegg evaluerer vi egen virksomhet og måloppnåelse i slutten av hvert semester.

I 2020 har det vært ekstra utfordringer knyttet til Covid-19-pandemien. Blant annet har det vært behov for mer kontinuerlig evaluering av smittevernstiltak, rutiner, kompetanseoverføring, mm. Dette har vi løst ved å ha jevnlige samtaler i fellesskap og i

gruppene, samt utarbeide egne dokumenter med erfaring og innspill til forbedringer. Det har krevd mye ekstra kapasitet fra administrasjonen og saksbehandlere, men JURK har klart å snu seg raskt om, og funnet gode løsninger for å tilpasse drifte til pandemien.

2.7 Arbeidsmetode: samarbeid og dialog

Samarbeid er en helt grunnleggende del av vår arbeidsmetode. Dette gjelder saksbehandling, rettighetsinformasjon og rettspolitisk arbeid. Dette gjelder både internt og eksternt.

Helt konkret gjennomfører vi dette på følgende måter:

1) Samarbeid internt

Vi har et sterkt fokus på samarbeid om saksbehandling i saksbehandlingsgruppene, bl.a. ved at gruppene er kollektivt ansvarlig for hvert brev som sendes ut. I tillegg deltar alle saksbehandlerne i et rettspolitisk prosjekt og en organisatorisk gruppe.

2) Fast faglig samarbeid

På JURKs initiativ organiserer Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) hvert halvår et heldagsseminar.

Avdeling for kvinnerett, barnerett, likestillings- og diskrimineringsrett (KVIBALD) ved Juridisk fakultet er en viktig faglig støttespiller.

Saksbehandlingsgruppene har også en rekke advokater og andre som kan kontaktes for faglig hjelp i vår behandling av enkeltsaker.

Vi samarbeider også med de andre studentrettshjelpiltakene om både faglige og praktiske spørsmål. Samarbeidet og nettverket mellom de daglige lederne i studentrettshjelpiltakene er en svært viktig støtte for daglig leder.

Jusshuset har skapt en ny arena for JURKs eksterne samarbeid, og vi har ett særlig tett samarbeid med Jussbuss, både faglig og politisk. Jussbuss står i en særstilling når det gjelder samarbeidet vårt utad. Det er mange likheter mellom oss, både når det gjelder det organisatorisk, men også rettspolitisk. Samtidig har vi tidvis ulike perspektiver, og dette gjør også at Jussbuss er en høyt verdsatt motdebattant. I Skippergata 23 har vi en internt trapp mellom oss og Jussbuss, og denne brukes flittig.

3) Andre samarbeid

Vi har også en rekke møter med våre samarbeidspartnere om konkrete temaer eller prosjekter. Eksempler på dette er:

- Møter med innvandrersorganisasjoner og andre representanter for minoritetsmiljøer.

- Jevnlige møter og dialog med våre samarbeidspartnere på konkrete prosjekter som vold mot kvinner, eks. kampanjen Stopp vold mot kvinner, rapportering på FN-konvensjoner, arbeidet for en samtykkelov, mv.
- Diverse møter vedrørende rettspolitisk samarbeid, med bl.a. fagbevegelse, politikere og andre organisasjoner.

Her er et lite utvalg av noen av våre samarbeidsorganisasjoner:

Alle de fire studentrettshjelpstiltakene i Norge, Caritas Au Pair Centre, Den thailandske kvinneforening, den filippinske kvinneforening, Dixi, Senter mot incest, Dinutvei, Krisesentersekretariatet, Norske kvinners sanitetsforening, Kvinnesaksforeningen, Reform, Advokatforeningen, Juristforbundet, FOKUS, Ottar, Kvinnefronten, LDO, Fri, Antirasistisk senter, Norges kvinne- og familieforbund, og Amnesty.

4) Besøk i opplærings- og informasjonsutvekslingsøyemed

JURK drar også på flere besøk til ulike organisasjoner og offentlige myndigheter i løpet av året. Vi gjør dette for gjensidig erfaringsutveksling, for å informere om JURK, og for å heve kompetansen vår.

Disse er noen av de mange vi har vært på besøk hos, eller fått besøk fra i 2020:

- Utlendingsnemnda og Utlendingsdirektoratet
- Husleietvistutvalget
- Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO)
- Konfliktrådet
- Oslo krisesenter
- Namsføgden
- Nasjonal institusjon for menneskerettigheter (NIM)
- FOKUS (Forum for kvinner og utviklingsspørsmål)
- Kontoret for Fri Rettshjelp
- Sivilombudsmannen
- Pro-senteret

5) Deltakelse på eksterne seminarer, foredrag et.

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Vanligvis deltar vi med minst to medarbeidere, slik at vi sikrer at kompetansen i større grad kan omsettes til arbeid og for best mulig informasjonsflyt til resten av organisasjonen. Dette er noen av de kursene, seminarer og debatter vi har vært på i 2020:

- 9.-12.01.20: KROM-seminaret. Anna Wollebæk, Maja Sandvik og Ingeborg Amalie Olsen deltok.
- 22.02.20: Johanne S. Helgebostad, Karen Anna Kilskar og Siri Gaaseide deltok på KOM sitt frokostseminar med presentasjon av doktoravhandling om menneskehandel.
- 23.01.20: Veronika Wiese deltok på et seminar om barns rettigheter i utlendingssaker.
- 05.02.20: Flere fra JURK deltok på Rettspolitisk kjepphest i regi av Rettspolitisk forening.
- 27.02.20: Flere fra JURK deltok på rettighetsfrokost ang. regjeringens nye lovforslag om omsorgstilbudet til enslige mindreårige asylsøkere mellom 15-18 år i regi av Redd Barna.
- 04.03.20: Flere fra JURK deltok på årets likestillingskonferanse i regi av Bufdir.
- 05.03.20: Bjørk Jonassen deltok på Mirasenterets konferanse om Beijing + 25.
- 03.03.20: Bjørk Jonassen deltok på et arrangement på Kulturhuset om foreldrepermisjon i regi av Kvinnelobbyen.
- 23.04.20: Veronika Wiese deltok på et digitalt arrangement i regi av Røverradion. Arrangementet inneholdt en samtale om hvordan det er å være barn og utsatt når landet er i koronakarantene.
- 08.05.20: Lisa S. Wang og Veronika Wiese deltok på et digitalt arrangement i regi av Jussbuss. Arrangementet innebar en samtale med Veronika Orderud om overgangen fra tiden bak murene til samfunnet utenfor. Det ble fortalt at tidligere innsatte får liten eller ingen oppfølging etter soning.
- 17.06.20: Bjørk Jonassen, Veronika Wiese og Kristina Birkelund deltok på lanseringen av jusboken «Permittering – under og etter koronapandemien», og fikk med oss tilhørende foredrag.
- 26. 08.20: Bjørk Jonassen og Veronika Wiese deltok på et kurs om lobbyarbeid i regi av FOKUS.
- 10. september holdt Martin Kaasgaard Nielsen fra Advokatforeningen et kurs i høringsarbeid for JURK.
- 14.09.20: Veronika Wiese deltok på regjeringens nasjonale integreringskonferanse 2020. Tema var kommunenes, næringslivets og frivillighetens bidrag til integrering i lokalsamfunn.
- 16.09.20: Veronika Wiese deltok på et kurs om innsalg i media i regi av FOKUS.
- 21.09.20: Menneskehandel-prosjektet (Siri Gaaseide, Wahiba Omarzae, Johanne S. Helgebostad) deltok på ROSA-seminaret.
- 24.09.20: Veronika Wiese deltok på MiRA-senterets lansering av rapporten «Sosial ulikhet i krisetider!».

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

- 14.10.20: Åsne Solberg og Johanne S. Helgebostad deltok på seminar hos advokatfirmaet Kvale om ny sak for Høyesterett om grensene for trakassering.
- 05.11.20 – 06.11.20 deltok hele JURK på fellesseminaret med de andre studentrettshjelpstiltakene
- 19.11.20 Thora Standal Aarrestad, Zunera Waheed, Elisabeth Handeland Helberg og Astrid Tønnessen Flåtåmo deltok på MiRA-senterets nasjonalkonferanse, «Mange stemmer – felles kamp!»
- 19. november: Veronika Wiese deltok på NIM sitt seminar om FNs anbefalinger til Norge.
- 22.11.20: Veronika Wiese deltok på et arrangement i regi av thailandske Jussambassadører. De holdt JURKs foredrag om trygderett, og Veronika var tilgjengelig for å svare på spørsmål fra deltakerne.

Profilering og synlighet

3.1 JURK i media

Avis/tidsskrift:

- 08.03.20: Maja Bore Sandvik og Mai Ngo skrev om voldtekt i tidsskriftet Sosialistisk fremtid: «Kulturtoppsaken – et prakt eksempel på sviktende rettssikkerhet for kvinner».
- 05.03.20: Kristina Renstrøm og Rikke Vittersten var på trykk i Pacta med avsnitt om hva vi har lært fra NAV-skandalen.
- 06.03.20: Astrid Tønnessen Flåtåmo og Veronika Wiese skrev om fire områder der kriminalomsorgen svikter kvinner på Kritisk Juss-bloggen. Lenke: <https://kritiskjussblogg.wordpress.com/2020/03/19/fire-omrader-der-kriminalomsorgen-svikter-kvinner/>
- 31.03.20: Veronika Wiese skrev om at redusert bemanning i norske fengsler under koronapandemien gjør vondt verre for allerede isolerte norske fanger. Lenke: <https://www.dagbladet.no/kultur/na-ma-fangene-fa-skype/72310967>
- 15.05.20: JURK v/ Veronika Wiese kom med innspill til – og stilte seg bak en tekst ført i pennen ved LDO: «Dugnadsånden gjenspeiles ikke i beredskapen». Lenke: <http://www.verdidebatt.no/innlegg/11754400-dugnadsanden-gjenspeiles-ikke-i-beredskapen>
- 19.05.20: Ingeborg Amalie Solli, Mari T. Smith-Gahrson og Helena Aanstad publiserte en tekst om soningsforholdene for kvinner i Kritisk Juss Nr. 01-2020. Lenke: https://www.idunn.no/kritisk_juss/2020/01/kritisk_kriminalomsorg_forkvinner
- 03.08.20: Astrid Tønnessen Flåtåmo skrev artikkel om hvordan koronapandemien hindrer juridisk rådgivning til kvinnelige innsatte, på Kritisk juss-bloggen. Lenke:

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

- <https://kritiskjussblogg.wordpress.com/2020/08/03/koronapandemien-har-hindret-juridisk-radgivning-til-kvinnelige-innsatte/>
- 28.08.20: Veronika Wiese skrev om manglende samsvar mellom folks oppfatning av hva voldtekt er og lovens definisjon på voldtekt i Klassekampen: <https://klassekampen.no/utgave/2020-08-28/debatt-norsk-lov-tillater-voldtekt>
 - 04.09.20: Siri Jones Gaaseide og Elisabeth Helberg publiserte en artikkel i Dagbladet om utfordringer ved leiemarkedet (bolig). <https://www.dagbladet.no/meninger/er-det-mulig-a-unnga-en-drittleilighet>
 - 07.09.20: Elisabeth Helberg skrev om hvorfor Norge må få en samtykkebasert voldtektsbestemmelse i Shuddhashar. Shuddhashar er et samfunnskritisk magasin fra Bangladesh: <https://shuddhashar.com/opinion-a-call-for-consent-based-legislation-on-rape-elisabeth-handeland-helberg/>
 - 12.09.20: Mira Stokke og Mia Emilie Fagereng skriver om seksuell trakassering og gjengjeldelse i arbeidslivet. <https://www.midtnorskdebatt.no/meninger/ordetfritt/2020/09/12/Varsler-du-er-du-ute-22637158.ece>
 - 14.09.20: Zunera Waheed skriver om fraværet av rettsikkerhet for svindelofre i VG. <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/BlJwE/det-haster-aa-faa-paa-plass-et-bedre-vern-mot-uoensket-gjeld>
 - 28.09.20: Helene Eidsvåg, Kristin Engen og Veronika Wiese oppfordrer Høyre til å gjøre mer for å bekjempe voldtekt i Dagsavisen. <https://www.dagsavisen.no/debatt/samtykkelov-virker-i-sverige-1.1778556?>
 - 28.09.20: Bjørk Jonassen skriver om hvordan fremtidens rettshjelp bør se ut. <https://juristen.no/debatt/2020/06/%C2%ABjeg-vil-meg-et-land-hvor-alle-kjenner-sin-rett%C2%BB>
 - 13.10.20: Veronika Wiese fra JURK, i samarbeid med Krisesentersekretariatet, skriver at jenter ikke skal ha ansvar for å unngå å bli voldtatt i Aftenposten. <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/PR9Ek5/jenter-skal-verge-seg-med-en-samtykkelov>
 - Oktober: Mira Stokke og Johanne S. Helgebostad skrev artikkel til Stud.Jur om Diskrimineringsnemndas utvidede myndighet.
 - Oktober: Mia Emilie Fagereng og Eline Skogerbø Sørhaug skrev artikkel om seksuell trakassering i forbindelse med en seksuell trakassering-kampanje med LDO <https://www.aftenbladet.no/meninger/debatt/i/866p4W/hva-kan-amira-gjoere>
 - Ole-Andreas Brastad, Hele Eidsvåg og Hanna Berntsen-Øybø skrev et tilsvaret til et innlegg i fedrelandsvennen om samtykkevilkår <https://www.fvn.no/kultur/lokalkulturen/i/III4PJ/den-uproblematiske-samtykkeloven>
 - 20. november: Mia Emilie Fagereng, Mira Stokke og Eline Skogerbø Sørhaug skrev et debattinnlegg til aftenpostens kort sagt https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/QmgwPR/kort-sagt-fredag-20-november?utm_source=facebook&utm_content=deleknapp&utm_campaign=bunn&u

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

[tm_medium=social%20media&fbclid=IwAR3Jx2wAIMH0skGfhhSzYgRwNJ0X_7ssPYUxsEGslOYHhSZDKZ4JHJ2r94](https://www.facebook.com/medium=social%20media&fbclid=IwAR3Jx2wAIMH0skGfhhSzYgRwNJ0X_7ssPYUxsEGslOYHhSZDKZ4JHJ2r94)

- 29. november: Lisa Schiøth Wang, Anne Marie Sundby, og Andrea Frogner Bekkevold skrev en artikkel om urimelige ektepakter som rammer sårbare utenlandske kvinner i rett 24. <https://rett24.no/articles/urimelige-ektepakter-skrevet-pa-norsk-rammer-sarbare-kvinner>
- 02. desember: Mira Stokke, Mia Emilie Fagereng og Eline Skogerbø Sørhaug skrev en artikkel om hvorfor studenter ikke varsler om seksuell trakassering <https://universitas.no/debatt/67698/det-er-lov-a-rekke-opp-handa/>
- 11. desember: Johanne Svarva Helgebostad skrev artikkel om hvordan koronapandemien rammer gravide arbeidstakere særlig hardt, i papirutgaven til Dagsavisen.

Radio:

- 06.03.20: Lisa Schiøth Wang snakket om JURK og rettighetsturneen hos Radio Trøndelag.
- 09.03.20: Helle og Anne Marie snakket om JURK, rettighetsturneen og rettslige problemstillinger kvinner typisk støter på hos Nea Radio.
- 09.03.20: Siri og Kristin snakket om JURK, rettighetsturneen og rettslige problemstillinger vi opplever hos oss på Radio Vest.
- 09.03.20: Andrea Frogner Bekkevold og Karoline Aarvold pratet om JURK, rettighetsturneen og rettslige problemstillinger kvinner typisk møter på hos NRK Finnmark.
- 08.10.20: Ole Brastad og Kristin Engen pratet om samtykkelov på Radio Riks Norge.

TV:

- 9.03.20: Bjørk Jonassen deltok på God morgen Norge i forbindelse med JURKs rettighetsturnee.
- 02.09.20: Veronika Wiese deltok på Dagsnytt 18. Veronika argumenterte for en samtykkelov. Veronika ble invitert som følge av en artikkel hun publiserte om temaet.
- 02.09.20: Veronika Wiese deltok på NRK Kveldsnytt. Dagen før vedtok Danmark en samtykkelov, og Veronika argumenterte for at Norge burde følge etter.

3.2 Debatter, innledninger, etc.

Debatter og arrangementer JURK arrangerte:

- 31.01.20: Lovlab ble invitert til JURK for å presentere deres arbeid med JOU om rettshjelpsloven.
- 24.02.20: Håkon Knudsen fra Geelmuyden Kiese snakket om kommunikasjon og politisk påvirkning.
- 14. februar: VOF hadde møte med støttesenteret for kriminalitetsutsatte

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

- 20.03.20: Internt foredrag om isolasjon i fengsel ved Røde kors ble avlyst på grunn av koronapandemien.
- Våren 2020: Paneldebatt i regi av samboergruppe ble avlyst på grunn av koronaviruset.
- Webinar om rapporten «Innelåst» om isolasjon i fengsel med Røde kors
- 27.05.20: Fri rettshjelpsgruppa arrangerte sammen med Jussbuss et webinar om rettshjelpsordningen. Webinaret startet med en 15 minutts innledning av Ingebjørg Tønnessen, som har ledet utvalget som har skrevet en NOU om rettshjelpsordningen (NOU 2020:5 likhet for loven). Videre fikk daglig leder for Jussbuss, Jonathan Leifsson de Lange fem minutter til å snakke om Jussbuss sitt syn på rettshjelpsmeldingen, og rettshjelpsordningen generelt. Daglig leder for JURK, Bjørk, snakket også om JURK sine perspektiver i fem minutter. Anna Molberg fra Høyre kom så med noen av deres perspektiver, og det samme gjorde Maria Aasen-Svensrud fra Arbeiderpartiet. Til slutt åpnet det for spørsmål fra «salen», og det ble en god samtale med paneldeltakerne. Webinaret foregikk over zoom, og det var ca. 48 «femmøtte».
- 1.10.20 JURK arrangerte, i samarbeid med UiO, et kurs i likestillings- og diskrimineringsrett for studenter som tar kurset ved UiO. Studentene fikk en oppgave om graviditetsdiskriminering, og de skulle presentere saken som klager og innklagde. JURK skulle være «dommere». Vårin Brox, Ole Braastad, Johanne Helgebostad, Lisa Schiøth Wang, Mira Stokke, Arjeta Kuka, Åsne Solberg, Kaja Hjeseth, Zunera Waheed og Hanna Berntsen-Øybø deltok. Rikke Vittersen skrev oppgaven.
- 14.11.20: Veronika Wiese arrangerte og gjennomførte årets Jussambassadør-seminar digitalt. Seminaret var vellykket, selv om det var synd at deltakerne ikke kunne møtes fysisk. Tema for årets seminar var trygderett og 35 jussambassadører deltok.
- 08.12.20: FOKUS Kompetansegruppe arrangerte et webinar om kjønnslemlestelse og barneekteskap.
-

Faglige innspill og innlegg i debatter, panelsamtaler, tidsskrifter, mv.

- 17.01.20: Innspillsmøte på Stortinget vedrørende Beijing-plattformen. Bjørk og Veronika Wiese deltok.
- 13.02.20: Mai Ngo ledet en debatt om samtykkelov på Kulturhuset i regi av Kvinnefronten.
- 07.05.20: Veronika Wiese svarte på en henvendelse fra Morgenbladet og kom med innspill vedrørende JURKs syn på voldtektssaker og metoo-bevegelsen.
- 11.05.20 VOF og JUSSBUSS er i referansegruppe til ny gjeldsordningslov. Vi ble bedt om å gi innspill til barne- og familiedepartementet i forbindelse med dette. Vi sendte felles innspill.

- 27.05.20: Fri rettshjelpsgruppa arrangerte sammen med Jussbuss et webinar om rettshjelpsordningen. Webinaret startet med en 15 minutts innledning av Ingebjørg Tønnessen, som har ledet utvalget som har skrevet en NOU om rettshjelpsordningen (NOU 2020:5 likhet for loven). Videre fikk daglig leder for Jussbuss, Jonathan Leifsson de Lange fem minutter til å snakke om Jussbuss sitt syn på rettshjelpsmeldingen, og rettshjelpsordningen generelt. Daglig leder for JURK, Bjørk, snakket også om JURK sine perspektiver i fem minutter. Anna Molberg fra Høyre kom så med noen av deres perspektiver, og det samme gjorde Maria Aasen-Svensrud fra Arbeiderpartiet. Til slutt åpnet det for spørsmål fra «salen», og det ble en god samtale med paneldeltakerne. Webinaret foregikk over zoom, og det var ca. 48 «fremmøtte».
- 02.09.20: Bjørk Jonassen deltok på Rettspolitisk kjepphest der hun presenterte sin rettspolitiske kampsak: Fri rettshjelp i saker om seksuell trakassering.
- 03.09.20: Veronika Wiese ble intervjuet av Stud.Jur.s. om samtykkelov-debatten.
- 07.10.20: Rød Knapp v/ Anne Marie og Arjeta arrangerte Webinar om samtykkelovgivning med tittelen: «Samtykkelovgivning: Symbolpolitikk eller realpolitikk?». Webinaret ble det mest vellykkede arrangementet fra Rød Knapp, og er sett av flere tusen. Det ble livestreamet, men også lagt ut i etterkant der folk som ikke rakk å være med kunne se i reprise.
- 21.10.20: Veronika Wiese ble intervjuet av Injuria (nr. 4/2020) om hvordan rettsituasjonen vil kunne stille seg dersom Norge innfører en samtykkelov.
- 26. oktober: Veronika Wiese holdt et innlegg om skyggerapporten til Istanbulkonvensjonen, og sammenholdt denne med myndighetenes rapport, på Istanbulkonferansen 2020.
- 05.11.20 Kaja Hjelseth, Thora Aarrestad og Elisabeth Helberg hadde ti-minutters innlegg om JURKs syn på NOU 2020:5 på Rettshjelpsseminaret.
- 11.11.20 Thora Aarrestad og Elisabeth Helberg hadde innlegg om rett til rettshjelp i saker for diskrimineringsnemda og saker om rettshjelp til å søke for voldsoffererstatning for Kulturdepartementet i forbindelse med rapportering etter CEDAW-komiteen.
- 09.11.20; Anne Marie og Arjeta laget video om økonomisk vold for Amnesty. Video publiseres 24 eller 25 november 2020. (Redigert av Lisa)
- 20.11.20: Mia Fagereng, Eline Sørhaug, Johanne Helgebostad, Mira Stokke og Bjørk Jonassen ble intervjuet til bok om seksuell trakassering
- 25.11.20 Zunera Waheed og Linda Bredesen var hos Hersleb ungdomsskole der Zunera deltok i en sofasamtale i anledning FNs internasjonale dag for avskaffelse av vold mot kvinner.
- 25.11.20: Veronika Wiese holdt et innlegg om skyggerapporten til Istanbulkonvensjonen for SVs kvinneutvalg.

- 08.12.20: Hanna Berntsen-Øybø og Elisabeth Helberg deltok på møte i regi av Battery i Polen, hvor vi holdt presentasjon om påvirkningsarbeid for kvinners rettigheter i Norge.

-

Rekruttering:

- 07.04.20: Mai Ngo, Ole Andreas Braastad og Lisa S. Wang lagde video til instagram og facebook med omvisning på kontoret
- 05.04.20: Mai, Ole og Lisa lagde video med spørsmål om JURK til instagram og facebook
- 08.04.20: Kristin, Astrid Tønnessen Flåtåmo, Lisa og Ole og lagde videoer om sin saksbehandlingsgruppe til instagram og facebook
- 06.05.20: Det er også blitt laget video om de ulike rettspolitiske gruppene i JURK på instagram og facebook (redigert av Lisa Schiøth Wang).
- September: Lisa redigerte og publiserte 8 videoer med intervjuer av tidligere JURKere på Facebook. De ble intervjuet av Lisa og Vårin.

Oppsøkende/Rettighetsinformasjon

- 23.04.20: Veronika Wiese laget og sendte en video til Røverradioen og kriminalomsorgen som viste hva JURK kan bistå de innsatte med under koronapandemien.
- 27.02.20 Mai Ngo, Kristin Engen og Ole Andreas Brastad produserte en video ifbm voldtektsprosjektet til facebook og instagram hvor vi stilte fleip eller fakta til forbigående på Karl Johan
- 5.10.20-12.10.20: Kampanje om seksuell trakassering med LDO gikk på instagram og facebook.

3.3 Hjemmeside og sosiale medier

I 2016 fornyet JURK hjemmesiden. Som et tiltak for å nå mer utsatte grupper, har vi prioritert å fjerne mye av innholdet fra hjemmesiden, for å gjøre det enklere å finne fram. Nyhetssaker publiseres nå på Facebook og Instagram i stedet for på hjemmesiden. Hjemmesiden skal først og fremst være rettet mot klienter, mens sosiale medier brukes for å kommunisere med samarbeidspartnere, samt å rekruttere nye jusstudenter. Hjemmesiden skal først og fremst formidle *hva* vi kan bistå med, *når* klientene kan kontakte oss, og *hvordan* de kontakter oss. Dette kommer tydelig frem på nettsiden. Nettsiden til JURK har i flere år kun vært på norsk og engelsk. Vi har likevel hatt en ønske om å få den oversatt til flere ulike språk, slik at informasjonen skal være mer tilgjengelig for flere, og at det skal bli lettere for flere å sende inn sin sak via våre nettsider. I 2020 fikk vi oversatt siden til somali, thai, samisk og arabisk. Selve oversettelsene ble satt opp i starten av 2021.

Vi har fortsatt elektronisk saksmottak på siden, og dette fungerer godt. I 2020 har vi sett en økning i antall saker som har kommet inn via nettsiden. Dette har nok sammenheng med at vi har vært nødt til å holde stengt for mottak ved personlig oppmøte store deler av året.

JURK er aktive i sosiale medier, spesielt Facebook og Instagram. Vi opplever dette som spesielt effektivt når vi vil spre et budskap til aktuelle grupper raskt. Det kan være alt fra at vi har problemer på sentralbordet vårt, til å skape blest rundt en høringsuttalelse.

Alle de fire studentrettshjelpiltakene i Norge har dessuten en felles hjemmeside, gratisrettshjelp.no.

3.4 Stands, arrangementer og markeringer

- **Markering av valentinsdagen**

JURK har tradisjon for å bruke tiden rundt valentinsdagen til å jobbe med rettighetsinformasjon rundt samboeres rettigheter, blant annet gjennom å dele ut våre standard samboerkontrakter. I tillegg deler vi ut våre brosjyrer som inneholder rettighetsinformasjon om samboerskap, samt generell informasjon om JURK. Vi hadde stand på UiO, OsloMet, Høyskolen i Kristiania og på Eidsvolls plass, der vi delte ut samboerkontrakter i uken omkring 14. februar. Vi kaller kampanjen «Du kan ikke leve på luft og kjærlighet».

- **Markering av 8. mars – Den internasjonale kvinnedagen**

Den 8. mars var i 2020 på en søndag. JURK markerte kvinnedagen med felles oppmøte på kontoret, før vi så gikk videre til toget som startet på Youngstorget i Oslo. I år hadde JURK en hovedparole som lød «Vi skal ikke sone verre, fordi vi er færre», som knytter seg opp mot de dårlige soningsforholdene for kvinnelige innsatte. Noen av saksbehandlerne til JURK var denne dagen på rettighetsturne, og deltok i 8.mars-tog rundt om i landet. I Alta holdt et par av saksbehandlerne appell med temaet vold mot kvinner.

- **Markering av 25. november – FNs internasjonale dag for avskaffelse av vold mot kvinner**

Formålet med denne dagen er å rette oppmerksomhet mot vold mot kvinner som et globalt problem. JURK starter vanligvis dagen med at å delte ut symbolet for kampanjen «Stopp vold mot kvinner» - den røde knappen. Dette var ikke mulig i år på grunn restriksjoner i forbindelse med Covid-19-pandemien. Rød knapp-samarbeidet avholder vi også en årlig konferanse sammen med de andre organisasjonene i alliansen. Temaet for årets markering var samtykkelov. Anne Marie Sundby og Arjeta Kuka var våre representanter i Rød knapp-samarbeidet, og bidro med organisering og gjennomføring av arrangementet.

I tillegg deltok daglig leder Bjørk Gudmundsdottir Jonassen, i planleggingen av en markering utenfor Stortinget sammen med Krisesentersekretariatet, Kvinnegruppa Ottar og Kvinnefronten. Det ble organisert og gjennomført en markering på Eidsvoll plass, hvor flere appellanter holdt innlegg om temaet voldtekt og samtykke. Markeringen ble streamet, og de som så på ble oppfordret til å delta i et digitalt fakkeltog.

- **Profilering mot studenter**

JURK profilerer seg mot studenter – både for å få jusstudenter til å søke jobb hos oss, for å få studenter med problemer til å henvende seg til oss for hjelp og for å være deltakende aktører i studentmiljøet. Vi anser oss selv dessuten som en viktig motvekt til det trykket den kommersielle delen av advokatbransjen har mot jusstudentene. Ved å være en synlig aktør i studentmiljøet bidrar vi til å vise frem andre jobbmuligheter og karriereveier, øke bevisstheten omkring rettspolitiske og kvinnepolitiske problemstillinger og synliggjøre hvordan jurister kan bidra til bedre rettssikkerhet for sårbare grupper. Ikke minst leverer vi ett viktig undervisningstilbud til de studentene som arbeider hos oss. De får et helt unikt år, og blir godt forberedt på et arbeidsliv innen forskning, rettshjelp, politikk eller annet juridisk arbeid.

Vi profilerer oss mot studenter som trenger hjelp fra oss med faste stand på Blindern annenhver uke gjennom hele året. I 2020 fikk vi kun anledning til å holde stand fram til uke 12. Pandemien medførte at UiO og andre læringssteder stengte ned, og etter hvert kun var åpne med svært strenge restriksjoner. Vi håper at 2021 vil gi større mulighet til å holde stand på flere læringssteder.

For å vise frem jobbmulighetene hos oss er vi alltid til stede på arbeidslivsdagene i Oslo og Bergen, og noen ganger også i Lillehammer. Hvert semester titter saksbehandlere fra JURK innom forelesninger for alle avdelinger og kull på jussen i Oslo, og forteller kort om JURK og hvorfor det er fint å jobbe hos oss. Vi holder også bedriftspresentasjoner for de nye fadderbarna ved juridisk fakultet i Oslo, og har stand på valgfagmessedagen.

Mange av våre arrangementer er rettet mot, og markedsført opp mot studenter, og særlig jusstudenter. Vi skriver også en del i studentrettede tidsskrifter, og stiller opp som ordstyrere og i paneler som andre studentorganisasjoner holder.

I 2020 var det kun på høsten at familierettsgruppen fikk holde manuduksjon i familierett for første avdeling ved UiO. Dette på grunn av Covid-19. Manuduksjonen høsten 2020 ble avholdt digitalt.

I forbindelse med vår samboerkampanje «Du kan ikke leve på luft og kjærlighet» som vi avholder årlig omkring valentinsdagen, retter vi alltid mye av innsatsen mot studenter. Det er mange unge som lever som samboere uten samboerkontrakt. I 2020 hadde vi stands ved Eidsvoll plass, UiO, OsloMet og Høyskolen i Kristiania.

Saksbehandling

4.1 Oversikt

Vi definerer en sak som én juridisk behandlet problemstilling. All vår saksbehandling er skriftlig. Unntaket er når vi bistår klienter i forhandlingsmøter, forliksråd, husleietvistutvalg, motpartsmøter og liknende, der vi naturligvis opererer muntlig. I tillegg gir vi ofte henvisninger og annen praktisk informasjon muntlig.

Vi mener at den skriftlige saksbehandlingen er den beste måten å ivareta våre klienters rettssikkerhet på. Når klienten får informasjonen skriftlig kan hun lese den flere ganger over lengre tid. Hun trenger ikke å være avhengig av egen hukommelse eller nedtegne muntlig mottatt informasjon selv. Det skriftlige svaret er godkjent av hele saksbehandlingsgruppen noe som sikrer den juridisk-faglige hjelpen klienten mottar.

JURK legger stor vekt på at informasjonen vi gir er skrevet på et *lett og forståelig språk* og at informasjonen er tilpasset den enkelte klient. Vi vurderer hver klients behov for hjelp, noen har behov for mer inngående hjelp enn andre. Ressurssterke klienter kan ha god nytte av en brosjyre, mens mer ressursvake klienter trenger brev på lett norsk med informasjon konkret i sin sak.

I 2020 fikk vi inn totalt 5 230 henvendelser. Av disse ble 890 henvist videre direkte fra sentralbordet. En henvendelse kan for eksempel være saker innenfor rettsområder vi ikke behandler, at klienten trenger å få saken sin juridisk behandlet raskere enn vår saksbehandlingstid, at vi ikke har mottak den dagen klienten ringer inn eller at det er klart at henvendelsen til klienten er av praktisk art og ikke juridisk. Noen ganger må vi også henvise klienter grunnet manglende kapasitet. Vi henviser alltid til en annen organisasjon eller offentlig etat som vi mener at kan hjelpe klienten. Etersom disse henvendelsene ikke er blitt direkte saksbehandlet fra JURKs side, kategoriserer vi dem ikke som «saker». Vi gjør oppmerksom på at dette praktiseres ulikt hos de forskjellige tiltakene, og at vi nok tolker «sak» snevrere enn andre. Det store antallet av «henvendelser» viser imidlertid at vi også gjør en betydelig innsats ved å henvise personer videre til rette instans.

4.2 Antall behandlede saker

I 2020 behandlet vi 4 340 unike saker. Dette er en nedgang fra 2019. Dette skyldes først og fremst den store og sammensatte effekten Covid-19-pandemien har hatt på vår drift. Situasjonen tilspisset seg allerede i februar, men fra og med uke 11 og til og med uke 52 har viruset satt begrensninger på vår vanlige drift. En begrensning har vært at vi ikke har hatt mulighet for å ta imot klienter fysisk i våre lokaler. Vår erfaring er tilbudet om fysisk oppmøte er uerstattelig for noen klienter. Det kan både dreie seg om sakens natur, eller om tilgang til og kompetanse om digitale hjelpemidler.

Videre er det naturlig at omfattende hjemmekontor har fått konsekvenser for driftsresultatet. JURKs drift- og arbeidsmodell er basert på tett samarbeid mellom studentene og

kontinuerlig kompetanseoverføring mellom det kullet som har jobbet et halvår, og det kullet som er nylig ansatt. Dette har vært vanskeligere å opprettholde når alle ansatte har vært spredt på hjemmekontor.

I 2020 har vi også endret noen av retningslinjene for hvordan man registrerer en sak. I starten av året er det sannsynligvis en del saker innenfor generell og annen forvaltningsrett som ikke har blitt registrert riktig, og som derfor har påvirket det totale saksantallet vårt i negativ retning.

Til slutt har vi også sett en negativ effekt av at vi ikke har kunnet drive oppsøkende virksomhet som normalt i 2020. Pandemien satt store begrensninger på vår mulighet til å oppsøke kvinnekafeer, voksenopplæringer, og andre faste arenaer hvor vi vanligvis holder foredrag og fysiske saksmottak. Dette påvirker hvor godt vi når ut til kvinner som ikke kjenner til JURK eller vårt tilbud fra før av. Den oppsøkende virksomheten er også en svært lavterskel mulighet for kvinner å ta kontakt med JURK.

Nedenfor finnes en oversikt over antall saker vi behandlet på ulike saksområder i 2020. Det er saker om ekteskap vi har behandlet klart flest av. Deretter følger arbeidsrett, generell og annen forvaltningsrett, saker om barn og foreldre, husleierett og trygd og pensjon. I kategorien som heter «vold og mishandling», er det kun registrert saker hvor klientens hovedspørsmål er relatert til vold og overgrep, for eksempel om anmeldelse. Dersom spørsmålet omhandler voldsoffererstatning, skilsmisse eller oppholdstillatelse, registreres sakene under disse kategoriene selv om vold er en del av sakene.

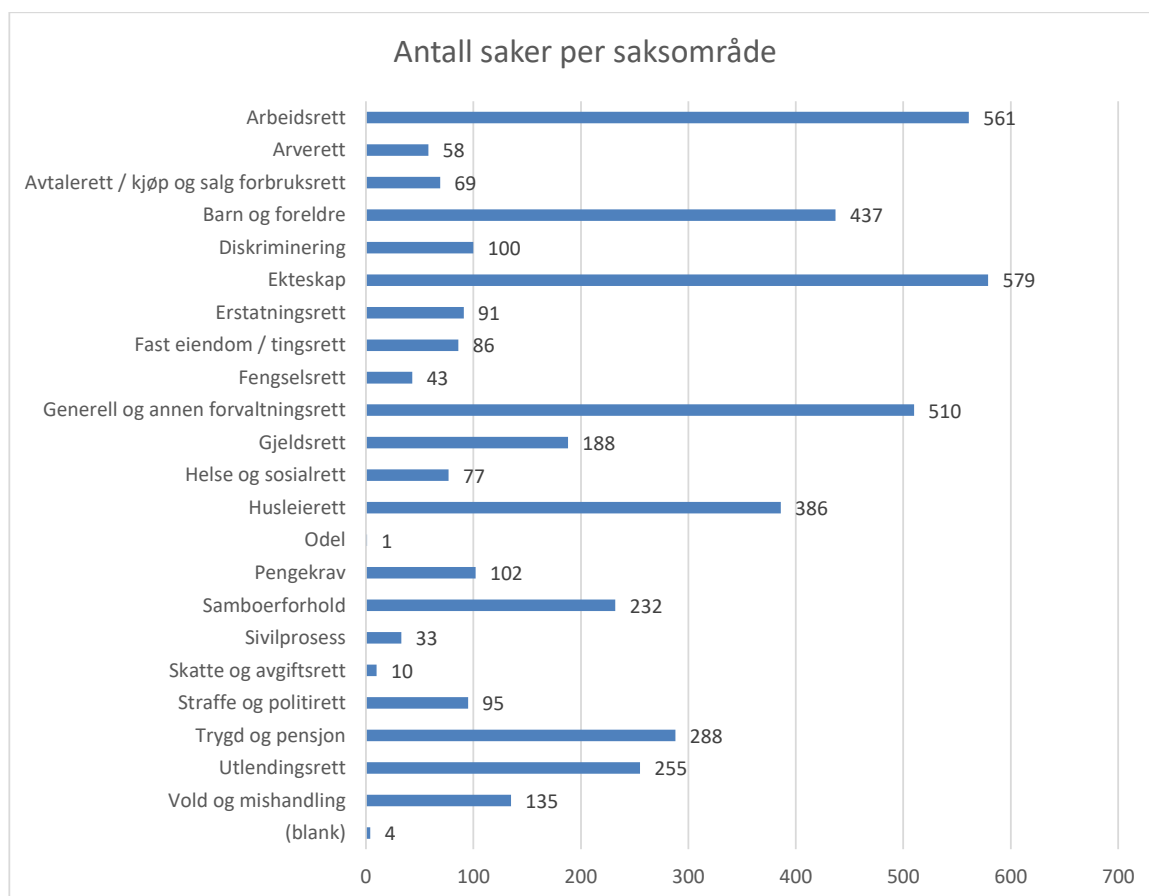
Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

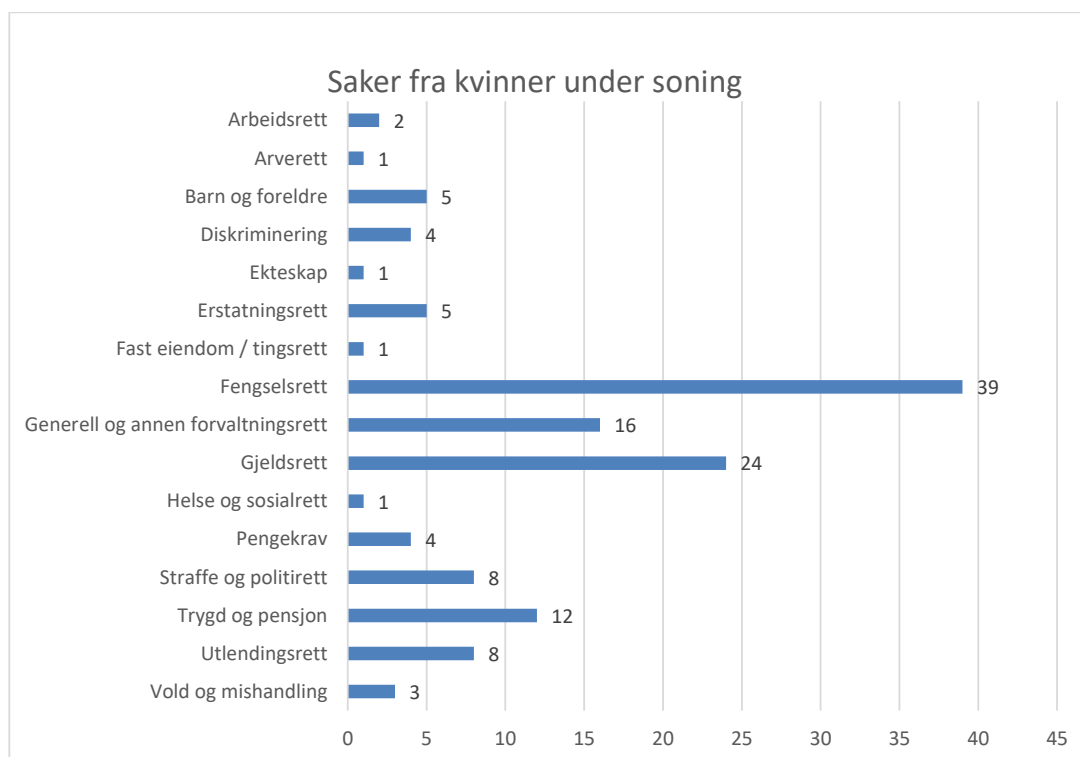

Siden 70-tallet har JURK gitt rettshjelp til kvinner i soning, både ved å ha saksmottak, ved å holde foredrag i fengsel og ved å jobbe rettspolitisk for å bedre soningsforholdene deres. I løpet av 2020 har vi kun i deler av året klart å gjennomføre jevnlig saksmottak i de fem kvinnefengslene. Selv med de begrensningene koronapandemien har satt, mottok vi hele 131 saker fra 58 kvinnelige innsatte i 2020. Med tanke på at det kun er omkring 200 kvinnelige innsatte i norske fengsler til enhver tid², mener vi at antallet saker vi mottar fra denne klientgruppen indikerer ett stort udekket rettshjelpsbehov blant kvinnelige innsatte. Vår opplevelse er at de kvinnelige innsatte har hatt et stort behov for rettshjelp og rettighetsinformasjon dette året, blant annet som følge av innstramningene som ble innført grunnet smittesituasjonen. Derfor er det ekstra beklagelig at vi ikke har fått større tilgang til å kunne ta inn saker fra de innsatte.

Statistikken viser at de kvinnelige innsattes behov for rettshjelp er noe annerledes enn det behovet JURKs øvrige klienter har. Ikke overraskende er spørsmål om fengselsrett det saksområdene flest innsatte har spørsmål om. Deretter er det spørsmål om gjeldsrett, og trygd og pensjon som har vært de områdene klientene har hatt mest saker om.

² <https://www.ssb.no/statbank/table/10530/?rxid=57178c56-f453-4c80-b3f0-488f35375898>

4.3 Partsrepresentasjon

Vi hjelper våre klienter med partsrepresentasjon både i saker hvor motpart er privatperson og når motpart er en offentlig instans. Skriftlig partsrepresentasjon kan for eksempel innebære at vi korresponderer skriftlig med motparts advokat på vegne av vår klient eller at vi klager på offentlige vedtak. Muntlig partsrepresentasjon kan innebære at vi representerer vår klient i forhandlingsmøter med arbeidsgiver, eller at vi tar saken til forliksrådet.

JURK har i løpet av 2020 skrevet 122 brev til motpart og 91 klager til instanser som blant annet UDI, UNE, NAV, Fylkesmannen, HTU, Trygderetten, Forliksrådet, Politiet og fengsler. Dette er ressurskrevende arbeid, men vi velger å prioritere dette for klienter med behov for hjelp ettersom det er av avgjørende betydning for å ivareta deres rettssikkerhet.

JURK er det eneste rettshjelpstiltaket som hjelper voldsutsatte kvinner med å orientere om og skrive søknader om voldsoffererstatning og rettferdsvederlag.

4.4 Saksbehandlingsområder og tendenser vi ser i 2020

Arbeidsrett

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Våren 2020 har det vært en stor økning i arbeidsrettssaker enn det var høstsemesteret 2019. Som tidligere år, har vi gitt rettighetsinformasjon om reglene rundt oppsigelse og om kravene til godt psykososialt arbeidsmiljø.

Vi har opplevd en økning i saker hvor arbeidstaker enten har blitt trukket i lønn uten rettslig hjemmel i lov eller avtale. Vi har hatt flere saker hvor klientene ikke fått utbetalt lønn, feriepenger og/eller sykepenger i forbindelse av arbeidsgiver. I mange av sakene har vi sett behov for å representere klienten og sendt påkrav til arbeidsgiver. Vi ser at det har en større innvirkning/effekt på motparten når påkrav og tvistevarsel sendes fra JURK, enn når det kommer kun fra klienten selv. Vi har også sett en del saker om utestående lønn og feriepenger, hvor arbeidsgiver har begrunnet dette i de økonomiske konsekvensene av koronapandemien. I mange av disse sakene har vi sendt påkravsmal og brosjyrer med rettighetsinformasjon til klientene, slik at de først selv kan forsøke å kreve pengene tilbake fra arbeidsgiver.

Mange av sakene har endt med forhandlinger med arbeidsgiver, representert ved advokat. Disse sakene krever mye kapasitet fra JURK, men vi anser likevel at det er en viktig prioritering ettersom utestående lønn gjør at klienten går uten inntekt.

Videre har vi hatt flere saker om midlertidige ansettelser, hvor vi har gitt informasjon om hvilke rettigheter man har som midlertidig ansatt. Det har også vært et merkbart antall saker om tilkallingsvikarer. Vi har i flere saker måtte gjøre vurderinger av om det har vært en ulovlig midlertidig ansettelse. I andre saker har vi sett at arbeidsgiver omgår oppsigelsesreglene ved å ikke tilby arbeidstaker flere vakter som ender med at klienten i realiteten har blitt oppsagt.

I mars 2020, da store deler av Norge stengte ned på grunn av Covid-19, fikk dette også store konsekvenser for arbeidstakere som ble permittert. I månedene mars-april mottok vi likevel få saker om reglene for permittering. I takt med at samfunnet gradvis har åpnet seg igjen, at det ble rullet frem ordninger for arbeidstakere som er permittert eller andre konsekvenser av situasjonen, har JURK også mottatt flere henvendelser i relasjon til dette. Vi mottok for eksempel flere henvendelser fra klienter som opplevde at arbeidsgiver forventet at de skulle jobbe uten lønn, mens de mottok dagpenger.

Videre har vi mottatt henvendelser fra klienter som har blitt oppsagt eller permittert, og hvor arbeidsgiver begrunner avgjørelsen i koronapandemien, men hvor arbeidstaker mener at arbeidsgiver ikke har tatt den saklige vurderingen som skal tas i utvelgelsesprosessen ved nedbemanning i virksomheten. Vi har også sett at det usikre arbeidsmarkedet preget av koronapandemien har medført at flere valgt å godta sluttpakker, i frykt for å bli stående uten inntekt.

Diskrimineringsrett:

I 2020 har vi på lik linje med tidligere år mottatt saker om graviddiskriminering. Vi opplever at flere klienter som straks skal ut i permisjon, eller som allerede er i permisjon, ikke ønsker å forfølge saken rettslig. De velger å heller søke annen jobb mens de er i permisjon, slik at de slipper å gå tilbake til arbeidsplassen. I utvelgelsesprosessen ved permittering og oppsigelse grunnet koronasituasjonen ser vi at gravide arbeidstakere ofte blir den som må gå først, eller ikke prioriteres tilbake på jobb.

Vi har i 2020 også hatt flere saker om diskriminering som ikke har vært tilknyttet kjønn, men for eksempel alder eller funksjonsnedsettelse. I disse sakene gir vi både rettighetsinformasjon, men har også i noen tilfeller bistått med å skrive en klage til Diskrimineringsnemnda.

I løpet av høstsemesteret har vi hatt flere representasjonssaker om diskriminering på grunn av funksjonsnedsettelse. Dette er et diskrimineringsgrunnlag vi til vanlig ikke får så mange henvendelser om. Det at JURK i disse sakene enten har klagt inn forholdet til Diskrimineringsnemnda, eller gått i dialog med motpart, viser at det er behov for handlekraft.

Vi har i årene etter det første #metoo opprøret, hatt et noe lavere antall saker om seksuell trakassering. I 2020 har vi opplevd en stor økning av saker om seksuell trakassering. Det har vært flere saker hvor det har vært snakk om grove tilfeller av seksuell trakassering, hvor noen av handlingene har gått over til overgrep som omfattet av straffeloven. Klientene har i disse sakene fått oppnevnt bistandsadvokat i forbindelse med anmeldelse. Samtidig har de hatt behov for hjelp til å kreve lønn, feriepenger, formriktig oppsigelse, etc. som JURK har bistått med. Noen av sakene om seksuell trakassering har avdekket at trakassering fra kolleger/arbeidsgiver har fulgt de nye løsningene på arbeidsplassen, ved at noen arbeidstakere har opplevd trakassering under møter over digitale plattformer.

Høsten 2020, har flere klienter opplyst at de har blitt henvist til oss fra Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO). Som nevnt under overskriften «arbeidsrett», har vi mottatt flere henvendelser i relasjon til utvelgelsesprosessen rundt permittering og oppsigelse av ansatte. Vi mistenker vi at det i realiteten er mange som har blitt utsatt for diskriminering i forbindelse med utvelgelsen av hvilke arbeidstakere som skal bli permittert. Vi opplever at det i 2020 har vært et økende behov for rettshjelp i diskrimineringssaker. Vi har primært tilbudt rettighetsinformasjon i disse sakene. Problemet i slike saker er likevel ofte mangel på bevis, eller at det blir ord-mot-ord. Vi finner derfor dessverre at det er lite vi kan gjøre i mange av sakene.

Trygderett:

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Gjennom året har vi sett at mange klienter har fått avslag på søknad om uføretrygd. Sakene faller ofte på folketrygdloven § 12-5 og vilkåret om at søkeren må å ha gjennomført hensiktsmessig behandling for å bedre inntektsevnen, samt gjennomført individuelle og arbeidsrettede tiltak. JURK opplever at vilkåret gjennom forvaltningspraksis stadig blir praktisert strengere. Etter vår vurdering er det også mangler fra Nav sin side i flere vedtak, for det ikke er foretatt konkrete vurderinger av søkers situasjon.

I 2020 har vi også sett en økning i antall saker angående avslag på rettigheter som ung ufør. Vi opplever også i disse sakene at kravet til alvorlighet praktiseres urimelig strengt og at Nav sjeldent foretar vurderinger i lys av hensynet bak ordningen med ung ufør, eller på bakgrunn av formålene i folketrygdloven. Nav er også streng når de vurderer medisinsk dokumentasjon som viser tilbake i tid til før fylte 26 år. Dette til tross for at det er lagt til grunn i rettspraksis at medisinsk dokumentasjon kan vise tilbake i tid, og at mange ungufore-klienter ikke har hatt omfattende behandling før etter fylte 26 år. Flere av de som kontakter JURK med avslag på ung ufør har sykdommer som bare, eller statistisk rammer kvinner oftere enn menn, og som det har vært forsket lite på. Dette er for eksempel sykdommer som endometriose og fibromyalgi. Kvinner med slike sykdommer ender derfor ofte i en klagesaksgang, både fordi det er lite forskning på sykdommene slik at Nav krever omfattende dokumentasjon, og fordi de har blitt diagnostisert etter mange år med utredning, etter fylte 26 år.

I saker om barnebidrag har en del av klientene våre mottatt tilbakebetalingskrav. Det gjelder en variasjon av ytelser på bakgrunn av flere grunner.

I forbindelse med koronapandemien opplever vi at flere utenlandske klienter som har fått innvilget uføretrygd, mottar en svært lav sats som følge av at de ikke har full trygdetid i Norge. Felles for klientene som har henvendt seg til JURK er at de ikke forstår innholdet i Nav sine vedtak, herunder hvorfor de ikke får mer utbetalt i trygd. De uttaler at heller ikke opplever å få svar på sine spørsmål fra Nav.

Det er fortsatt mange som trenger hjelp med praktisk bistand. Som redegjort for i årsrapporten for 2019, opplever vi dette som sviktende veiledningsplikt og at klientene synes det er vanskelig å orientere seg i folketrygdsystemet. På grunn av korona har det nærmest vært umulig å få svar på spørsmål over telefon, og flere telefonlinjer har i perioder vært stengt for å kunne behandle spørsmål om dagpenger. Det har derfor vært fint å kunne henvise til Den Uavhengige Sosialrådgivningen (DUS) for disse sakene.

Saksbehandlingstiden i saker til Nav generelt sett har blitt forlenget som følge av korona. Dette merker vi både ved at pågående saker får forlenget saksbehandlingstid, og ved at vi har fått inn færre henvendelser vedrørende klage på vedtak fra Nav.

Familierett

Familierettsgruppen arbeider med saker innen ekteskap, samboerforhold, arv og barnerett. Gruppen har i mange år hatt en svært stor pågang av klienter, og vi arbeider kontinuerlig med å fordele kapasiteten vår best mulig.

JURK mottar svært mange henvendelser som omhandler reglene rundt skifteoppgjør. Vi opplever at mange av klientene våre ikke kjenner til hovedreglene om likedeling av felleseiet og skjevdeling. Flere har konkrete spørsmål knyttet til verdimessig fordeling av spesielt felles bolig, og noen ganger innbo, bil og hytte. Vi mottar også henvendelser om reglene for skjevdeling, opparbeidelse av eierandel i felles bolig, hvilket skjæringstidspunkt som gjelder, gjeldsfradrag, gjeldsansvar utad og innad, ektefellebidrag. Noen har også spørsmål om muligheten for å få vederlag for å ha forøkt den andres særeie eller skjevdelingsmidler. Vi har også hatt enkelte saker om reglene rundt naturalfordeling, og særlig om reglene for overtakelse av felles bolig når særlige grunner tilsier det.

Vi har også hatt noen saker om tolkning av ektepakt eller andre avtaler knyttet til boet. JURK opplever at vi har fått inn mange saker fra kvinner fra Sør-østasiatiske land, som har blitt utnyttet av sine norske ektemenn. I nesten alle sakene har klienten skrevet under på dokumenter, blant annet ektepakter, uten å vite hva som stod, og uten å ha blitt forklart det. I de fleste tilfellene har kvinnen signert på ektepakter og avtaler der hun kommer svært dårlig ut, økonomisk sett.

I løpet av 2020 har vi sett eksempler på hvordan saker i media kan påvirke hvilke henvendelser vi får. Vi har blant annet mottatt noen saker fra kvinner som forteller at medias fokus på ektepakten til Tom Hagen og Elisabeth Hagen i Lørenskogforsvinningssaken har gjort de oppmerksom på innholdet og rettsvirkningene av deres egen ektepakt. Vi har fått flere henvendelser fra kvinner som har lav inntekt og som har vært gift med godt bemidlede menn i mange år, som har spørsmål om hvordan ektepakten deres vil påvirke et eventuelt skifteoppgjør.

Vi har også fått flere spørsmål knyttet til det praktiske ved gjennomføringen av et skifteoppgjør, blant annet om tilfeller der ektefellen nekter å starte skifte, hva man gjør når ektefellene ikke blir enige, og spørsmål om foreldelse.

Samboere

JURK har stor pågang i saker som omhandler samboerforhold. De fleste spørsmålene denne gruppen kommer med er fremdeles det økonomiske oppjøret i forbindelse med et samlivsbrudd.

JURK opplever at det er som oftest er kvinnen som kommer dårligst ut, økonomisk sett etter endt samboerskap. Dette er særlig fordi det velges tradisjonelle betalingsmønstre der kvinnen betaler for de daglige utgiftene til husholdningen, og andre forbruksutgifter, mens mannen betaler ned på lånet på boligen. Vi opplever at kvinnene i liten grad har kunnskap om at reglene for den økonomiske delingen etter endt samboerforhold avviker fra reglene for ekteskap. Vi opplever at mange tror at midlene deles likt, mens det i realiteten deles etter eiendomsgrensene. I noen tilfeller ser vi imidlertid at kvinnen kan ha opparbeidet seg en eierandel i felles bolig, og da gir vi kvinnene rettighetsinformasjon om dette. Veldig ofte har

kvinnene også spørsmål om rett til vederlag på grunnlag av arbeid i hjemmet, og flere har en forventning om at de har krav på kompensasjon for arbeidet i større grad enn det reglene tilsier.

Høsten 2020 har vi sett en økning i antall henvendelser hvor partene har inngått en samboerkontrakt, noe som i utgangspunktet er positivt. Mot slutten av året har vi også fått en økning i antall henvendelser der par ønsker å inngå samboerkontrakt og som har spørsmål rundt dette. Her henviser vi til JURKs standard samboerkontrakt som ligger på JURKs hjemmeside, og gir veiledning til hvordan den kan utfylles. Familiegruppen arbeider mye med opplysningsarbeid om det økonomiske oppgjøret etter endt samboerforhold, og anbefaler at man dette bør reguleres i en samboerkontrakt. Det er derfor svært positivt at vi i 2020 ser en endring i saksbehandlingen, og vi håper dette vil fortsette. I den øvrige saksbehandling ser vi at i tilfeller hvor det ikke er inngått samboerkontrakter, er det ofte inngått muntlige avtaler mellom samboerne som ikke blir overholdt når deling etter bruddet skal gjennomføres. Når muntlige avtaler ikke overholdes, medfører det vanskelige bevisituasjoner. Dette understreker viktigheten av å regulere det økonomiske oppgjøret i form av skriftlige kontrakter.

En annen tendens vi har sett i 2020 er tilfeller der samboere eier ting sammen, men hvor kun den ene parten får tilgang til eiendelen ved et brudd. Vi har hatt flere tilfeller av at kvinnen forteller at hennes tidligere partner enten tilbakeholder eller ødelegger eiendelene hennes. Vi ser et behov for å bistå disse klientene med å kreve retten til å enten få tilgang til egne eiendeler, eller erstatning for ødelagte eiendeler.

Barn

JURK jobber i hovedsak med privat barnerett. De fleste sakene handler om ulike side av samværsavtaler, enten at foreldrene ikke klarer å bli enige eller at den ene parten ikke oppfylder avtalen. I slike saker gir vi generell rettighetsinformasjon, og henviser til ulike instanser, herunder familievernkontor, tingretten, barnevernet eller politiet.

I 2020 har vi også sett at koronapandemien og smittevernsituasjonen, har påvirket eller blitt brukt som unnskyldning for å ikke oppfylle samværsavtalen. Vi har sett eksempler på saker der forelderen som barnet har fast bosted hos, ikke har latt barnet dra til forelderen som har samvær. Vi har også hatt saker der barnet har blitt værende lenge hos den ene forelderen fordi barnet har vært smittet av Covid-19. Når barnet omsider har blitt friskmeldt, har det ikke ønsket å dra til den andre forelderen fordi det er så lenge siden de da har sett hverandre. Det har vært en utfordring at familievernkontorene har vært stengt, og vi har derfor hovedsakelig kunne anbefale foreldrene om å prøve å bli enige seg imellom, eller å snakke sammen med en nøytral tredje part til stede inntil familievernkontorene åpnet igjen.

Videre har vi mottatt enkelte saker der barnefar har vært borte i noen år og kommer tilbake og ønsker å ta del i barnas liv igjen. I disse sakene gir vi generell rettighetsinformasjon.

Våren 2020 fikk noen henvendelser som omhandlet barn og helsehjelp. Vi har opplevd tilfeller der mor har fortalt om fedre som har nektet barna helsehjelp selv om mor og barn har ønsket det. Vi har også hatt tilfeller hvor barnefar blir med på barnets helseundersøkelser når det er mors tid til å ha samvær.

Når vi snakker med klientene, kommer det stadig frem at de ikke vet forskjellen på begrepene samvær, fast bosted og foreldreansvar. Da forklarer vi som regel begrepene ved hjelp av brosjyrene.

Vi får også spørsmål om barnebidrag og reisekostnader i forbindelse med samvær. Far vil ofte betale så lite som mulig, uten forståelse for at dette er penger til barnet. Til stadighet ser vi slik sammenblanding av avtaler om barna og avtaler om skifteoppgjør. I slike saker henviser vi til NAV og gir generell informasjon.

Vi gir bare informasjon om foreldreansvar alene dersom en klient spesifikt spør om dette. I slike saker gir vi generell informasjon om domstolene, men kan ofte ikke hjelpe klienten mer enn det. Ofte ønsker klientene våre å få foreldreansvar alene fordi barnefar ikke samtykker til at barnet skal få nytt pass, eller det er vanskelig/umulig å få tak i barnefar for å innhente samtykke om å få pass. Da henviser vi klientene til deres lokale politistasjon. Det har også vært tilfeller hvor barnefar har tatt penger fra barnets konto, slik at barnet kun kan ha bankkonto i mors navn. Da har også klienten ønsket å få foreldreansvaret alene. Da har vi henvist til domstolene.

Vi har også fått henvendelser fra klienter som har mistet fast bosted for barnet sitt i foreldretvister for domstolen. I disse sakene har barnefar vært voldelig overfor mor, og det har gjort at mor ikke har klart å møte far ukentlig for overlevering av barnet. Hun har dermed fått beskjed i retten om at hun ikke samarbeider med barnefar, og at barnet skal bo hos far. Klienten må likevel møte barnefar ved overlevering, som hun syns er svært vanskelig, men får ikke ha barnet boende fast hos seg. Det er flere som sier at barnefar fremstiller mor som hysterisk i retten, og de opplever at de ikke blir trodd når de forteller om volden. I disse sakene er det ikke så mye vi får gjort, annet enn å henvise til advokat dersom klienten ønsker å gå til sak.

En ny trend vi har sett høsten 2020, er en økning i antall saker som omhandler rettigheter for medmødre. Etter NRK publiserte flere artikler i oktober om vanskelighetene lesbiske kvinner møter på for å få fastsatt medmorskap for barna sine, fikk JURK inn 3 saker på to uker som berørte problemstillingen. Problemene oppstår knyttet til bl. § 3 for ektefeller, den såkalte *pater est*-regelen, og bl. § 4 for samboere. Vilåret som ikke er oppfylt i sakene våre er at barnet må være «avla ved assistert befruktning innafor godkjent helsestell», noe som medfører at kvinnene ikke får fastsatt medmorskap etter barneloven, men heller må søke om stebarnsadoptsjon etter adopsjonsloven § 13. I de tilfellene der dette ikke har blitt gjort, har vi sett at dette kan føre til at en kvinne kan stå helt uten rettigheter til barnet, inkludert retten til samvær, dersom forholdet til kvinnen som har født barnet tar slutt.

Arv

Vanligvis henviser vi klienter som har spørsmål om arv til Rettshjelpsentralen. Når vi får arvesaker fra jussambassadørene, hjelper vi dem. Vi har hatt en sak fra jussambassadørene hvor klienten bodde i utlandet og ektefellen bodde og døde i Norge. Klienten kunne ikke komme til Norge for å delta i skifteoppjøret på grunn av korona. Vi kontaktet tingretten og ga veiledning om hvordan klienten skulle gå frem.

Vold i familiesaker

Familie får mange saker der vold er med i bilde, spesielt psykisk vold i form av trusler osv. I barnesaker er det ofte psykisk vold mellom foreldrene som har gått fra hverandre, der barnet blir involvert.

Utlendingsrett

Vi har hatt noe færre utlendingsrettsaker våren 2020, sammenlignet med høsten 2019. Veldig mange av sakene vi har mottatt har omhandlet familieinnvandring. Det er også en tendens at vi får flere saker som omhandler EØS-regelverket.

Vi får ofte saker der klienten er i Norge på en familieinnvandringstillatelse, og lurer på hvordan en eventuell skilsmisse vil påvirke oppholdstillatelsen. I forbindelse med dette har mange spørsmål om vilkårene for permanent opphold. Særlig selvforsørgelseskravet kan være vanskelig å oppfylle for mange. Dette medfører at mange blir tvunget til å bli i ekteskap, siden deres oppholdstillatelse er avhengig av at de er gift og bor med ektemannen sin. Flere opplever også mishandling i ekteskapet. I disse sakene gir vi utfyllende informasjon om oppholdstillatelsen, og kravene UDI stiller til begrepet «mishandling» og sannsynliggjøringen av denne. Her er det også flere klienter som får hjelp via en hjelper/tredjeperson. Vi henviser også til krisesentrene i disse sakene.

Vi har hatt flere saker der det er tvil rundt utlendingens identitet, som gjør det vanskelig å få permanent opphold og statsborgerskap. I disse sakene er det ofte usikkert hvordan og om klienten kan få klarlagt identiteten sin. I noen tilfeller er det også vanskelig for klientene å få tak i pass fra hjemlandet, noe som medfører praktiske problemer som vanskeligheter med å opprette bankkonto i norsk bank.

Vi ser også at kvaliteten på UDIs veiledningstjeneste er svært varierende, og avhengig av hvilken saksbehandler man får kontakt med. Dette skaper problemer i de tilfeller hvor vi opplever at klienten får direkte feilinformasjon eller bare deler av den nødvendige informasjonen.

Koronasituasjonen har også påvirket utlendingsrettsakene. En del saker har blitt liggende på vent hos UDI. Det var også en periode der vi ikke hadde mulighet til å ringe UDIs veiledningstjeneste. Vi har også hatt en sak der JURK en tid tilbake påklaget et avslag om familieinnvandringstillatelse, der vi fikk medhold, men på grunn av innreiserestriksjoner kan likevel ikke personen komme til Norge med det første.

Husleierett

Gjennom året har vi mottatt et høyt antall saker innen husleierett. I 2020 har vi bistått leietakere, både i saker mot utleier og i saker mellom leietakere. I tillegg har vi i enkelte tilfeller bistått leietakere som framleier. Saksantallet har holdt seg stabilt gjennom hele 2020,

men særlig på høsten har det vært en økning. Vi mistenker at dette delvis henger sammen at leietakeres rettigheter har fått oppmerksomhet i mediebildet.

En gjenganger er saker der leietakere ønsker å komme seg ut av kontrakten. Vi har skrevet flere informasjonsbrev om oppsigelsesadgang, bindingstid, oppsigelsestid, fremleieadgang og terskelen for heving. Vi ser at det er et stort behov for rettighetsinformasjon på dette feltet. Et problem er også at flere ikke er klar over de rettslige og økonomiske konsekvensene ved å flytte ut og slutte å betale husleie i oppsigelsestiden, og herunder hva som er konsekvensen av urettmessig heving.

I visse tilfeller har leietaker ønsket å komme seg ut av kontrakten på grunn av seksuell trakassering fra utleier. Dette kan være vanskelige saker, blant annet fordi det er usikkert hvor den rettslige terskelen ligger.

Mange av husleiesakene vi har hatt har vært av kompleks juridisk karakter. Det har ofte vært tale om solidaransvar mellom leietakere, enten mellom tidligere samboere eller i kollektiv. Vi har hatt flere saker der en tidligere samboer har unnlatt å betale sin del av husleien, eller eventuelle erstatningskrav. I disse sakene har vi hjulpet med å inndrive kravene på vegne av vår klient.

Vi har hatt flere saker der det er en profesjonell utleier som ikke kjenner til, eller bevisst ser bort ifra husleielovens regler. En tendens er at det er oftere irregulært enn regulært depositum i sakene vi mottar. I disse sakene har vi bistått med å inndrive depositumet ved å skrive påkrav, og evt. § 4-18 varsel.

Det har også vært flere saker der det er strid om oppgjøret i ettertid av at leietaker har flyttet ut, om hva leietaker er erstatningsansvarlig for. Flere utleiere holder igjen et irregulært depositum til dekning av påståtte skader i boligene.

Vi har valgt å partsrepresentere i en del saker, der vi mener at vår hjelp kan være utslagsgivende. I tillegg til påkravssakene, har vi også sendt flere klager til HTU. Disse sakene har omhandlet irregulært depositum, prisavslag (mugg) og opphør av leiekontrakt. Vi har også representert en klient i forlikrådet, og utarbeidet en utenrettslig forliksavtale. Vi har i tillegg forsøkt å forhandle med utleier direkte i flere saker. Det har derimot vist seg vanskelig og tidkrevende å innlede en produktiv dialog.

Koronasituasjonen har også indirekte påvirket en del av sakene våre. Vi har hatt saker der det har vært vanskeligere for klienter å håndtere alvorlige mangler ved boligen, fordi de på grunn av smittefare ikke kan leie seg inn på hotell eller være hos en venn i perioden leiligheten er ubeboelig. Det har også vært saker der internasjonale studenter har vært bundet av sin husleiekontrakt gjennom studentskipnaden, samtidig som samme studentskipnad har anbefalt de å dra til hjemlandet på grunn av koronasituasjonen. Vi har også hatt et tilfelle der en klient ikke har fått muligheten til å rette en mangel i leiligheten etter utflytting, da utleier ikke ønsket å gi henne tilgang på grunn av smittefare. En annen klient har endt opp med å betale dobbel husleie, fordi det har vært vanskelig å finne andre som ønsker å leie sammen med henne, da flere ikke vil binde seg til en kontrakt på grunn av en usikker økonomisk situasjon.

Volds- og mishandlingsaker

Gjennom 2020 har vi hatt mange saker om voldsoffererstatning og rettfærdsvederlag på starten av året. Vi har skrevet flere søknader og klager på avslag på voldsoffererstatning. I saker som vi ikke representerer i har vi gitt rettighetsinformasjon.

Det har vært få akutte voldssaker det siste året. Vi har likevel fått en del spørsmål om beskyttelsestiltak og om anmeldelse. I mange av sakene gir vi rettighetsinformasjon. Det er også mange saker vi har henvist til Støttesenter for kriminalitetsutsatte, DIXI eller andre instanser.

Det har vært flere saker om økonomisk vold, særlig i form av ID-tyveri. Disse sakene blir i de fleste tilfeller henlagt av politiet. Vi har bistått klienter med å klage på henleggelse. Siden klienten i mange tilfeller har blitt utsatt for økonomisk vold av en de er i familie med, ser vi at de ofte ikke ønsker å anmelde. Vi opplever at mange klienter anmelder ID-tyveri på grunn av press fra bankene, ikke fordi de selv har et ønske om straffeforfølgelse av gjerningspersonen.

Vi tror at JURK først vil se den virkelige effekten av koronapandemien i relasjon til vold etter noen år. Våren 2020 da pandemien først inntraff, så det ut til at vi hadde en nedgang i antall henvendelser om vold. Dette tok seg imidlertid opp mot høsten. Det vi har opplevd etter korona er at noen klienter opplevde vanskeligheter med for eksempel å anmelde saker hos politiet i en periode politiet ikke tok imot anmeldelser. Dette mener vi er alvorlig, og noe det bør legges en strategi for å unngå i en kriseberedskapsplan.

Gjeld og pengekrav:

I likhet med de siste par årene, har saker om ID-tyveri vært dominerende. De fleste av klientene vår har blitt utnyttet av en tidligere partner eller samboer, men også noen av andre i familien, bekjente eller ukjente. Klientene ønsker ofte hjelp med å bestride ansvar overfor bankene eller kreve pengene tilbake fra gjerningspersonen. De som har begått ID-tyveriet har ofte gjeldsproblemer selv, slik at inndrivelse av pengekrav i praksis ikke er noen farbar vei for offeret.

I en stor del av sakene om ID-tyveri, har gjerningspersonen benyttet BankID som metode for å søke om lån og kredittkort i vår klients navn. Vi erfarer at det er svært vanskelig å nå gjennom med bestridelser i slike tilfeller. Mot slutten av året ser det ut til at rettsstillingen til ofre for ID-tyveri har blitt styrket (gjennom HR-2020-2021-A og Prop. 92 LS (2019-2020) der det foreslås å styrke vernet mot svindel med finansielle tjenester som BankID). Vi håper dette vil gi seg utslag i vår behandling og resultat i slike saker framover.

JURK erfarer at politiet henlegger de fleste saker om ID-tyveri, med mindre gjerningspersonen er systematisk med tanke på omfang og fremgangsmåte for å begå ID-tyveri. Mange av sakene henlegges etter bevisets stilling, men saker henlegges også i noen tilfeller på grunn av kapasitetsmangel hos politiet. Dette til tross for at Riksadvokaten i rundskriv nr. 3/2016 har sagt at det er snever adgang for å henlegge en sak med kjent gjerningsperson. I slike tilfeller har vi derfor klagd på henleggelsen på vegne av klienten.

I saker om egen gjeld henviser vi ofte til NAV gjeldsrådgiver, da det primært er økonomisk rådgivning klienten har behov for. Dessverre ser vi at kvaliteten på rådgivningen varierer stort. Noen gjeldsrådgivere har gitt råd som har ført til at klientene har kommet svært dårlig ut. I fengslene er det varierende hvor godt kjent klientene er med fengselets NAV-kontakt og hvor mye de benytter seg av den.

I saker om egen gjeld bistår vi også noen klienter med å søke om betalingsutsettelse. Særlig gjelder dette klienter som er innsatt og som trenger berostillelse av krav under soning. Vi erfarer at klientene ofte får slik berostillelse, med mindre kravet stammer fra idømt erstatningsansvar til fornærmede i straffesaker.

Fengsel:

JURK har i mange år hatt faste mottak i alle kvinnefengslene, med jevnlig besøk til de fengslene som ligger nærmere til. Vi tok imot mange saker fra fengsel i februar og starten av mars. Det har vært saker om straffegjennomføring, om klage mot forholdene i fengslene, herunder om bruk av isolasjon av de innsatte. I 2020 har det vært flere henvendelser fra innsatte som gjelder at daglig og muntlig informasjon ikke gis på et språk de forstår. Det har vært en utfordring å finne ut hvilke rettigheter de innsatte har på dette feltet. Dette er en utfordring som bør tas videre.

Det har vært store utfordringer knyttet til fengselsbesøk på grunn av Covid-19 pandemien. Etter at pandemien brøt ut 12. mars 2020, ble fengslene stengt for fysiske mottak og vi måtte avlyse alle planlagte saksmottak. Det varierte blant fengslene hvor lang tid det tok før en digital erstatning var på plass. Vi vet også at de få andre instansene som bistår fengselsinnsatte avbrøt mange av sine besøk. Det er derfor god grunn til å anta at situasjonen for de innsatte i kvinnefengslene har vært svært utfordrende i 2020.

Vi har hatt tett dialog med fengslene for å få på plass alternative ordninger slik at vi kunne ivareta rettssikkerheten for kvinnelige innsatte. Utover våren fikk vi mulighet til å ha elektronisk/digitale saksmottak i de fleste kvinnefengslene. Vi fikk også åpnet opp tilbudet på at klientene skulle kunne ta kontakt når som helst, og ikke bare til faste tider. Det viste seg likevel at mottak via digitale hjelpemidler ikke evnet å avhjelpe konsekvensene av nedstigningen. Tendensen var at innsatte meldte seg opp til mottak, men trakk seg da de fikk informasjon om at dette ville foregå digitalt. Vi oppfattet at mange synes det var ubehagelig med elektronisk mottak. I tillegg opplevde vi ofte at fengselet avlyste de digitale saksmottakene på kort varsel.

Når høsten kom planlagte vi fysiske besøk under forutsetning om hvordan pandemien ville utvikle seg. Til slutt ble 9 av 16 planlagte besøk gjennomført.

En utfordring var at fengslene hadde ulike retningslinjer for gjennomføringen av fysiske mottak, telefontilgang for klientene og elektroniske hjelpemidler. På samme tid kunne ett fengsel være uten restriksjoner mens et annet hadde full nedstenging. Situasjonen endret seg for alle fengslene kontinuerlig, noe som gjorde situasjonen svært lite forutberegnelig. Det gikk mye arbeid inni å holde seg oppdatert på situasjonen i fengslene, planlegge nye besøk og alternative gjennomføringsformer for mottakene. Samtidig lå det mye arbeid i å sørge for at de innsatte fikk informasjonen vi ønsket å gi dem. Vi sendte blant annet pakker med brosjyrer for å nå frem med rettighetsinformasjon.

Annet:

Vi får en del henvendelser som gjelder helserelaterte spørsmål, for eksempel erstatning for feil behandling eller feil diagnose, eller klage på helsehjelp. Vi henviser til Pasient- og brukerombudet eller Norsk pasientskadeerstatning som har veiledningsplikt.

Vi får også jevnlig spørsmål som er utdanningsrelaterte. Vi tar alltid en konkret vurdering på om det er noe vi kan gjøre i disse sakene. Dette er ofte ressurssterke klienter som har god kunnskap om regelverket, slik at infobrev fra JURK er mindre aktuelt. Vi opplever at klientene ønsker konkret hjelp til å løse en vanskelig situasjon, eksempelvis tap av studieplass på grunn av fravær eller sykdom. Vi har i mange saker henvist til elev- og lærlingeombudet, mobbeombudet i fylkene, eller studentombudet på universitetene.

Vi har fått noen henvendelser om vergemål. I denne typen saker tar vi en konkret vurderingen av situasjonen til klienten og hva vi eventuelt kan bistå med. Vi pleier normalt å henvise til fylkesmannen i slike saker, men vi har også tilbudt oss å skrive et infobrev, når vi vurderer at klienten har behov for det.

Dette året har vi hatt et økende antall henvendelser som gjelder misbruk av bilder på nett, eller bilder på avveie. I denne typen saker henviser vi normalt til slettmeg.no eller datatilsynet. Vi har også i flere saker gitt informasjon om anmeldelse.

Våre klienter

Hvert år samler JURK inn statistikk om våre klienter og om hvilke saker vi behandler. Klientene gir opplysninger i et anonymisert statistikk skjema om blant annet alder, bosted, inntekt, gjeld, sivilstatus, antall barn og andre relevante opplysninger. Målet er å kunne si noe mer generelt om hvem det er som har behov for rettslig bistand, og hva slags saker klientene våre trenger hjelp til å løse. I tillegg er det et mål for JURK å kunne gi tilpasset hjelp til selvhjelp. Vi strekker oss ofte lenger der vi ser at klienten har et særlig velferdsmessig behov for hjelp, for eksempel dersom hun snakker lite norsk, har lav inntekt eller annet, som kan gjøre det vanskelig å hevde sin rett på egenhånd. Statistikken hjelper oss å finne de klientene som har størst behov for hjelp. Vi ber alle klienter om å oppgi statistikk, men dersom klienten ikke samtykker, samler vi ikke inn denne. Dette er en endring fra tidligere år, og kom i stand etter vår gjennomgang av GDPR i organisasjonen. Dette innebærer at det vil være noen flere klienter som ikke er registrert, verken med sak- eller personbaserte opplysninger, og som derfor ikke er med i tallene og grafene vi presenterer i dette kapitlet.

I 2020 behandlet vi saker fra totalt 1957 ulike klienter. Dette er en liten nedgang fra 2019, men dette er naturlig sett ut i fra de omfattende konsekvensene pandemien har hatt. Vi er fortsatt godt fornøyd med antall klienter. I lang tid har vi hatt stor pågang av nye klienter og saker. Med det antall saksbehandlere som vi har, mener vi at nivået vi har lagt oss på de siste årene er et forsvarlig antall av klienter, som gjør det mulig for oss å gi god og tilpasset veiledning til de som trenger det.

Vi har også praktisert inntektsgrensen strengt. At vi fortsatt har saker der klientene våre tjener mer enn kroner 450 000, skyldes blant annet at vi i noen saker ser at klienten har et så stort personlig og velferdsmessig behov for å få hjelp, at vi bistår henne uavhengig av inntekt. Det gjelder blant annet i saker om diskriminering, seksuell trakassering og vold. Dersom klienter har forsørgeransvar, er eneforsørgere eller har høy gjeld, vil det også kunne tale for at hun likevel har behov for gratis, juridisk bistand fra oss, selv om hennes bruttoinntekt per år er mer enn kroner 450 000. For 2021 har også mange klientene våre vært permittert, slik at selv om de vanligvis har inntekt over kr 450 000, har de vært i en økonomisk utsatt posisjon under koronapandemien. I de tilfellene der klienten har høy inntekt, foretar vi alltid en helhetsvurdering av hvilket behov hun har for hjelp fra oss.

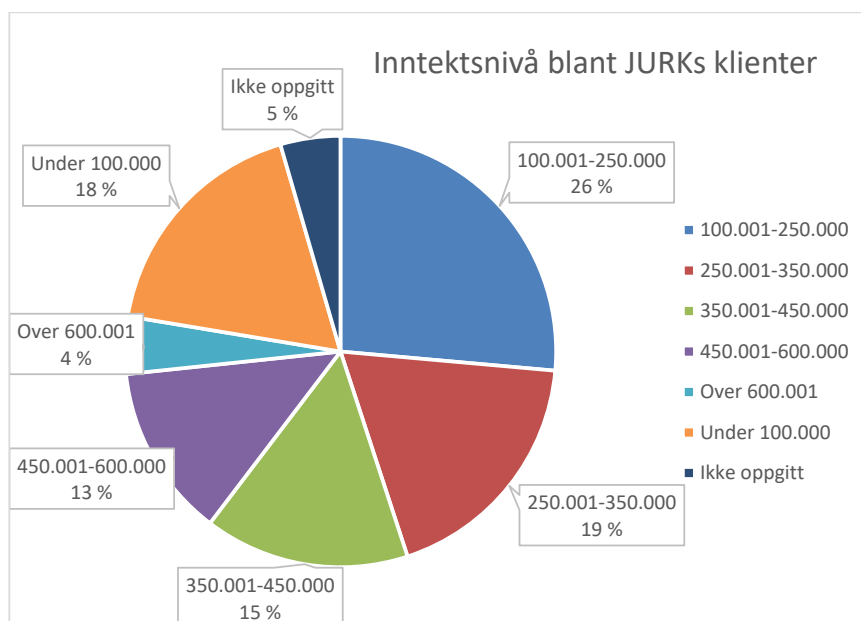
I det følgende vil vi gi en fremstilling av de dataene som vi har samlet inn om våre klienter.

Hvem er klientene våre?

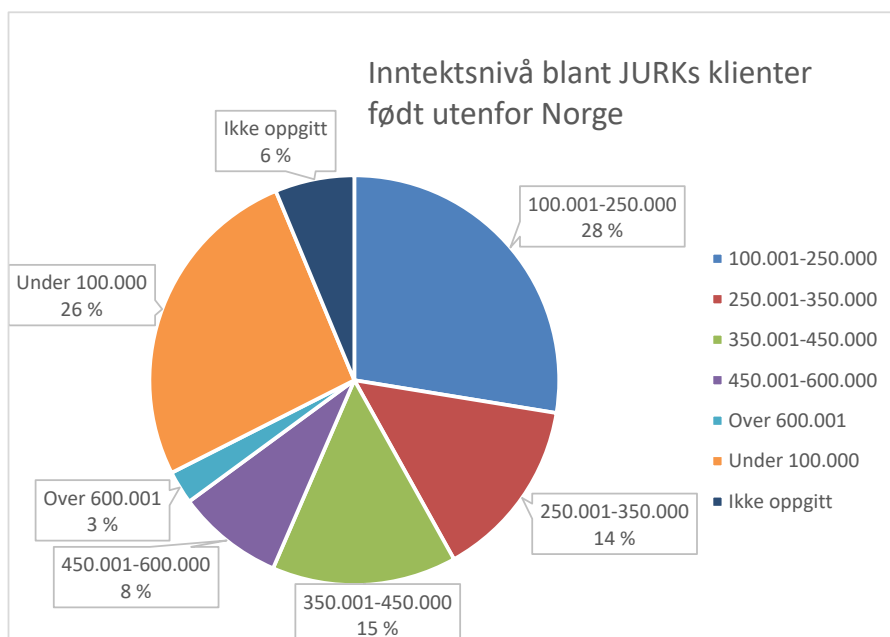
Inntekt: Så mange som 63 % av våre klienter tjener under 350 000 kroner brutto per år i 2020. Dette er ca. 200 000 kroner mindre enn lønnsgjennomsnittet for kvinner i Norge per 08.02.2021³. De fleste av våre klienter tjener imidlertid langt mindre enn dette. 18 % tjener under 100 000 kroner brutto per år, og 26 % tjener mellom 100 000 og 245 000 kroner brutto per år.

³ <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/lonnansatt/aar>

Blant klientene vi har med etnisk minoritetsbakgrunn, er det flere med lav inntekt enn blant kvinner fra majoritetsbefolkningen. Så mange som 68 % av klientene vi har med minoritetsbakgrunn tjener under 350 000 kroner brutto per år. Dette er en endring fra 2019, hvor en større andel hadde lavere inntekt. Dette kan skyldes at de med minst økonomiske

ressurser også har utfordringer med å kontakte JURK på andre måter enn ved fysisk oppmøte eller når JURK driver oppsøkende arbeid.

JURK har som målsetting å være et nødvendig supplement til den statlige rettshjepsordningen. Derfor gir vi først og fremst rettslig bistand til de som ikke faller inn under fri rettshjepsordningen, og som ikke har de økonomiske ressursene til selv å betale for

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

advokat. Vi undersøker derfor alltid klientenes økonomi (inntekt, formue, gjeld, sivilstatus og forsørgerbyrde), og om de har mulighet til å få rettslig bistand fra andre. Vi undersøker om klientene er medlem i fagforening eller har innboforsikring. Dersom klientene har mulighet til å få rettslig bistand gjennom slike ordninger, henvises de som hovedregel dit. Slik mener vi at vi når de klientene som ikke på annen måte har mulighet til å få den rettshjelpen de i utgangspunktet har krav på.⁴ Slik er vi også et nødvendig supplement til det eksisterende rettshjelpstilbudet i Norge.

For å være sikre på at vi når de klientene som behøver det mest, foretar vi alltid en helhetsvurdering av klientens behov. Først undersøker vi om klienten vil omfattes av fri rettshjelpsordningen. Fri rettshjelp er en sosial støtteordning som skal «sikre nødvendig juridisk bistand til personer som ikke selv har økonomiske forutsetninger for å kunne ivareta et rettshjelpsbehov av stor personlig og velferdsmessig betydning.»⁵ Det betyr at man kan få statlig økonomisk støtte til å betale for rettshjelp, oftest fra advokat. Det finnes imidlertid flere begrensninger i ordningen. I de fleste saker er inntektsgrensen for å motta fri rettshjelp kr 246 000 brutto i året. Vi ser imidlertid at klienter som tjener mer enn 246 000 kr årlig, ofte heller ikke har økonomi til å betale for advokat, men et stort velferdsmessig behov for slik hjelp. For hvert år som går uten at inntektsgrensen til fri rettshjelp heves, utgjør denne gruppen en større andel av befolkningen. I tillegg er det flere av våre klienter som ofte har utgifter som det ikke tas høyde for når man vurderer om en person har rett på fri rettshjelp. Dette kan være utgifter i forbindelse med forsørgeransvar, høy gjeldsbyrde eller at man er enslig/alene og har høyere månedlige utgifter av den grunn. JURK anser det derfor for å være helt åpenbart at svært mange av de som har høyere inntekt enn kr 246 000 i året, i realiteten er i en slik økonomisk situasjon at det er umulig å betale utgifter til en advokat. Etter en helhetsvurdering kommer vi derfor ofte til at de likevel har behov for gratis, juridisk bistand fra JURK.

I tillegg er det et stort antall sakstyper som ikke omfattes fri rettshjelpsordningen i det hele tatt. Selv om du tjener mindre enn 246 000 kroner brutto i året, kan du altså ikke få innvilget fri rettshjelp i en rekke saker. Dette gjelder blant annet i saker om diskriminering og i saker om seksuell trakassering. I disse sakene ser vi at det er et klart behov for et rettshjelptiltak som vårt.

I de sakene der klienten ikke faller inn under fri rettshjelpsordningen, vurderer vi om hun har de økonomiske ressursene til selv å betale for advokat, basert på inntekt, forsørgerbyrde, gjeld og formue, eller om hun har innboforsikring eller medlemskap i fagforening som gjør at hun kan få hjelp andre steder. Dersom dette ikke er tilfellet, vil vi bistå klienten.

I noen tilfeller opplever JURK at klienter som i utgangspunktet kan ha rett på fri rettshjelp, vegrer seg mot å kontakte advokat. Dette kan blant annet skyldes at de tidligere har opplevd ikke å få den hjelpen de trenger. Flere klienter har også behov for å få kartlagt rettstilstanden sin, for å vite om det de lurer på er et rettslig spørsmål og om det er behov for

⁴ Se blant annet Kvinnediskrimineringskonvensjonen artikkel 2 c, jf. lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettighetsloven) av 21.05.1999, der det slås fast at kvinner skal «sikres effektiv beskyttelse, via kompetente nasjonale domstoler eller andre offentlige institusjoner». Dersom det er hindre som gjør at kvinner i realiteten ikke får tilgang til domstolsapparatet eller juridisk bistand, kan det anses som et brudd mot kvinnediskrimineringskonvensjonen. Se også CEDAW general recommendation nr. 33 (2015) om kvinners tilgang på rettshjelp.

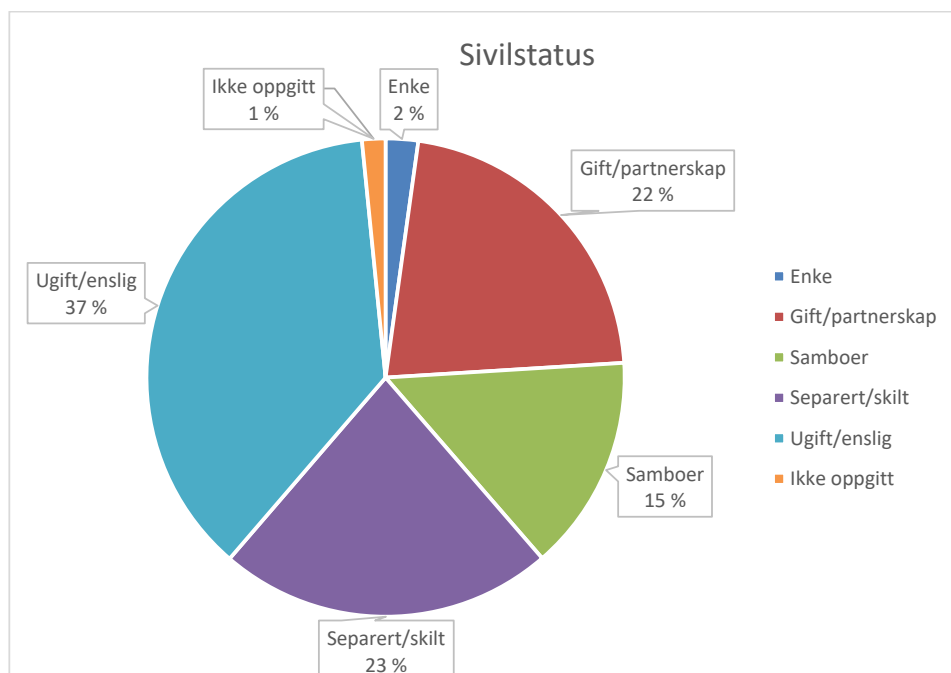
⁵ Lov om fri rettshjelp av 01.01.1981 (Fri rettshjelploven) § 1 (1)

advokatbistand. Da er det ofte tungvint, og kan være kostbart, å gå gjennom søknadsprosessen for å få fri rettshjelp. I tillegg er det slik at dersom det innvilges fri rettshjelp, er denne ofte begrenset til fastsatt antall timer. Timeantallet gir ofte ikke tilstrekkelig tid for en advokat til å hjelpe klienten med alle hennes rettslige spørsmål.

Dette gjelder også for klienter utsatt for vold. JURK opplever også at bistandsadvokater tar kontakt med JURK fordi de ikke har mulighet til å bistå klienten med den sivilrettslige delen av saken.

Sivilstatus og forsørgerbyrde: Av klientene til JURK, opplyser 62 % å være alene (skilt/separert, enke eller ugift/enslig).

50 % av JURK sine klienter opplyser å ha et forsørgeransvar for ett barn eller flere.

Antall barn	Antall klienter	Prosent
0	913	46,65 %
1	467	23,86 %
2	367	18,75 %
3	109	5,57 %
4	28	1,43 %
5	9	0,46 %
6	2	0,10 %
Ikke oppgitt	62	3,17 %
Totalt	1957	100,00 %

Dokumentet er signert digitalt av:

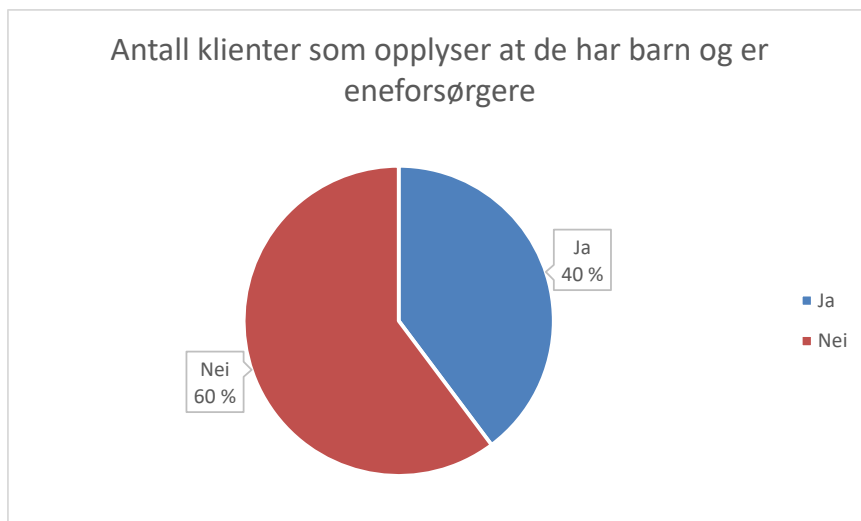
- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Av våre klienter som har barn, opplyser 40 % at de er eneforsørgere. Dette utgjør nesten 1/5 av våre klienter. Sivilstatus og forsørgerbyrde kan ha stor betydning for en persons økonomi, da livskostnadene til personer som er alene er høyere enn for de som lever i parforhold. Datamaterialet vårt tyder på at særlig eneforsørgere har behov for bistand fra JURK.

Opprinnelsesland:

Statistikken viser at 45 % av våre klienter har et annet opprinnelsesland enn Norge, og flestparten av disse er fra Europa utenom Norden og Asia.

Dette viser dessuten at kvinner med minoritetsbakgrunn i Norge har et udekket rettshjelpsbehov, og at de offentlige rettshjelpsordningene som finnes, ikke klarer å fange opp det behovet som minoritetskvinner har for rettshjelp. Dette finner vi bekymringsverdig.

Fødested	Antall	Prosent
Afrika	134	7 %
Asia	261	14 %
Europa	278	14%
Mellom-Amerika	3	0 %
Nord-Amerika	36	2 %
Norden	50	2,50 %
Norge	1079	55 %
Oseania	2	0 %
Sør-Amerika	68	3,5 %
Ikke oppgitt	46	2 %
Total	1957	100 %

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Statsborgerskap	Antall	Prosent
Afrika	69	3,5 %
Asia	106	5,5 %
Europa	237	12%
Mellom-Amerika	2	0 %
Nord-Amerika	27	1,5 %
Norden	50	2,50 %
Norge	1396	71 %
Oseania	3	0 %
Statsløs	1	0 %
Sør-Amerika	32	2 %
Ikke oppgitt	34	2 %
Total	1957	100 %

Norsk kunnskaper:

Statistikken viser at 27% av klientene våre enten ikke snakker norsk eller snakker lite norsk. Vår erfaring er at hvor godt man snakker norsk, ofte har stor betydning for hvor god hjelp man får av det offentlige, og også for hennes muligheter til å orientere seg om egne plikter og rettigheter i samfunnet.

Gjennom vår saksbehandling opplever vi at flere opplyser å ha vansker med å klare seg selv i skriftlige prosesser hvor det offentlige er motpart (for eksempel klagesaker innen trygd-, sosial- eller utlendingsrett). Særlig kan det være vanskelig å forstå vedtak fattet av det offentlige, og noen forteller at de ikke forstår om de har fått et positivt vedtak eller avslag. Det kan få stor velferdsmessig betydning for den det gjelder, bant annet fordi det kan føre til at man oversitter frister, ikke forstår hvilke plikter man har overfor det offentlige, og så videre. Svake norsk kunnskaper kan også føre til at man ikke forstår informasjon distribuert av det offentlige (problemer med å lese vanlige informasjonsbrosjyrer, problemer med å komme i kontakt med rette instans osv.). Dette kan føre til at de går glipp av for eksempel de hjelpetilbudene som eksisterer.

JURK har som målsetning å nå klienter som ikke får den hjelpen de trenger fra det offentlige. At vi gir rettshjelp på et språknivå tilpasset klienten, mener vi fører til at vårt tilbud blir et viktig supplement til det offentlige hjelpetilbudet. Blant annet forklarer vi ulike rettsregler på en enkel måte. Vi utarbeider også brosjyrer på enkel norsk, der vi forklarer rettsregler og gir praktisk informasjon. Ofte hjelper vi klienter med å svare på eller klage på vedtak fra det offentlige, særlig i de sakene der vi ser at klienten ikke har ressurser til det selv, for eksempel på grunn av språkbarrierer. For å ha kompetanse til å gi hjelp tilpasset klientenes språknivå, har vi hvert semester et kurs i klart språk. Kunnskapen bruker vi i all vår saksbehandling, men særlig viktig er den når vi skriver svarbrev til våre klienter. Mange av brevene skrives på såkalt «lett norsk» eller «lett engelsk», eller på andre språk dersom vi ser at det er helt nødvendig. På grunn av begrensede ressurser, har vi ikke anledning til å svare alle våre klienter på deres morsmål. I helt spesielle situasjoner betaler vi tolketjenester for å oversette

Dokumentet er signert digitalt av:

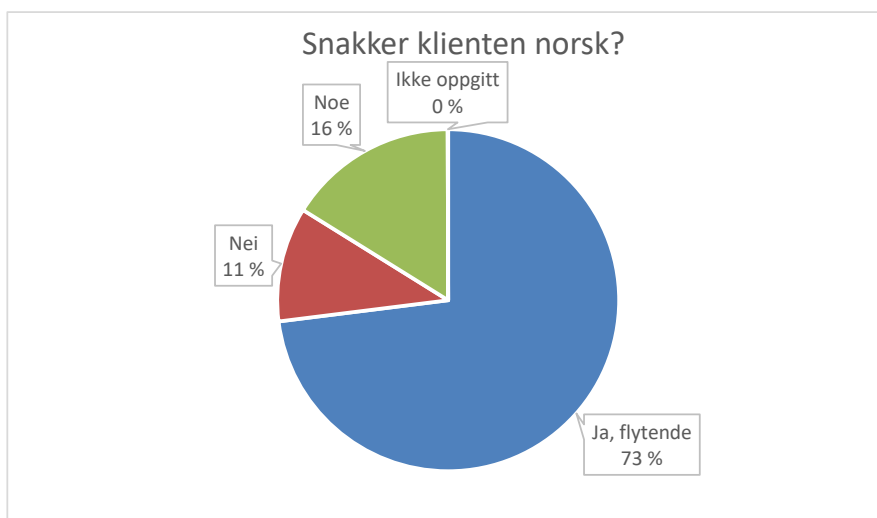
- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

brevene til klientens morsmål. Dette er svært kostbart, og vi skulle gjerne ha tilbudt dette oftere.

Hvilket språk svarer vi klienten på?	Antall
Engelsk	192
Filippinsk	1
Lett Engelsk	15
Lett Norsk	312
Norsk	1430
Polsk	1
Russisk	1
Somalisk	1
Spansk	2
Tysk	1
Ikke oppgitt	1
Totalt	1957

Mottakssted: De aller fleste som henvender seg til JURK, gjør det via telefonmottak (49 %). Nesten like mange har kontaktet oss via våre nettsider (44 %). Dette er en økning på 16 % fra i 2019. Tidligere har hele 14 % av klientene våre tatt kontakt via fysisk oppmøte, mens dette tallet har sunket til 4 % i 2020. Dette viser tydelig konsekvensene koronapandemien har hatt.

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Mottakssted	Antall klienter	Prosent
Brev	2	0,10 %
E-post	2	0,10 %
Fengsel	50	2,55 %
Foredrag	1	0,05 %
Hjemmesiden	859	44 %
Klientmottak	75	4 %
Rettighetsturné	4	0,20 %
Telefon	964	49 %
Totalt	1957	100,00 %

JURK fokuserer på oppsøkende rettshjelp og på å spre rettighetsinformasjon til svakerestilte grupper i samfunnet (les mer om dette arbeidet i kapittel 6). Flere undersøkelser har vist at for å nå disse gruppene, er det ofte nødvendig å oppsøke dem der de er. For mange oppleves det som en alt for høy terskel å kontakte advokat eller rettshjelpere på eget initiativ. Det kan skyldes språkbarrierer, digital kompetanse, at man mangler kunnskap om hvilke rettigheter man har eller at problemet er av juridisk karakter, eller at man synes det er vanskelig å fremstille saken på en god nok måte.⁶ For å nå de klientgruppene som ikke selv tar kontakt med rettshjelpere, er det derfor avgjørende at det finnes rettshjelpstiltak som driver oppsøkende virksomhet.

Med dette utgangspunkt holder JURK foredrag for blant andre minoritetskvinner. Etter endt foredrag tilbyr vi å ta imot saker fra tilhørerne, dersom lokalene tillater det. Dette arbeidet må vi i all hovedsak avslutte etter 12. mars da koronapandemien inntraff. Etter hvert begynte vi å tilby digitale foredrag, men det tok naturligvis en stund før både JURK og våre andre samarbeidspartnerne klarte å omstille seg. Selv om vi får gitt viktig rettighetsinformasjon gjennom digitale foredrag, kan ikke dette erstatte oppsøkende virksomhet og fysiske foredrag. Vi opplever at de digitale løsningene skaper en høyere terskel for tilhørerne å stille spørsmål og at det kan gjøre språkutfordringene større. I tillegg åpner det ikke for å holde saksmottak i etterkant av foredragene, som er en viktig del av dette arbeidet.

I år har JURK også gjennomført en såkalt rettighetsturné, med det til formål å nå kvinner bosatt over hele landet med juridisk bistand. Alle ansatte saksbehandlere reiste i løpet av en uke til forskjellige deler av landet for å holde foredrag, dele ut informasjonsmateriell, ha stands og ta inn saker. Rettighetsturneen ble avholdt i midten av mars, og ble derfor sterkt preget av koronapandemiens plutselige utvikling. (Les mer om rettighetsturneen i kapittel 6.5)

I en årrekke har JURK gitt rettshjelp til kvinner i soning, og i 2020 mottok vi 134 saker fra 58 kvinnelige innsatte. Med tanke på at det kun er omkring 200 kvinnelige innsatte i norske

⁶ For en nærmere fremstilling av ulike rettshjelpsundersøkelser, se: Mathiesen, Thomas, *Retten i samfunnet – en innføring i retts sosiologi* (2011) s. 61 flg.

fengsler til enhver tid⁷, mener vi at antallet saker vi mottar fra denne klientgruppen indikerer ett stort udekket rettshjelpsbehov blant kvinnelige innsatte. Som beskrevet i kapittel 4.4 (se under «Fengsel»), påvirket koronapandemien i stor grad vår mulighet til å ta imot saker fra fengslene. Til tross for dette har vi likevel behandlet et høyt antall saker.

Hva gjør klientene våre: Under 50% av JURKs klienter er i arbeid. Av de som er i arbeid oppgir 32% å være deltidsarbeidende. At en så stor andel oppgir at de ikke er i arbeid, og at mange av de i arbeid jobber deltid, indikerer at et flertall av våre klienter har en løs tilknytning til arbeidslivet. Det får betydning for økonomi, og dermed for muligheten man har til å betale for advokat. Vi mener at denne statistikken klart viser at vi når utsatte kvinner.

Hva gjør klientene?	Antall	Prosent
Arbeidssøkende	94	4,80 %
Au pair	9	0,46 %
Er i arbeid	919	46,96 %
Hjemmeværende	47	2,40 %
Nav	498	25,45 %
Pensjonist	54	2,76 %
Sosial	34	1,74 %
Student	197	10,07 %
Under soning	58	2,96 %
Ikke oppgitt	47	2,40 %
Totalt	1957	100,00 %

Hvordan fikk klienten vite om JURK: For å finne ut hvordan vi best mulig kan spre informasjon om tilbudet vårt, registrerer vi også hvor klientene har hørt om oss. Vi ser at det er en forholdsvis stor spredning i hvordan klientene har blitt kjent med oss. Flere opplyser at de fikk vite om JURK via familie eller venner (29 %). Mange kjenner oss også fra før (12 %), eller har funnet informasjon om oss på internett (19 %). Det er færre som har opplyst at de kjenner oss fra før enn tidligere år, noe som kan henge sammen med at vi har hatt begrenset mulighet til å drive oppsøkende virksomhet.

Hvordan kjenner klienten oss?	Antall
Advokat	143
Andre organisasjoner (ikke rettshjelpstiltak)	133
Andre rettshjelpstiltak	127
Familie/venner (jungeltelegraf)	560
Foredrag	15

⁷ <https://www.ssb.no/statbank/table/10530/?rxid=57178c56-f453-4c80-b3f0-488f35375898>

Internett/hjemmeside	373
Jussambassadørene	7
Kjenner fra før	240
Media	64
Offentlig instans	218
Oppslag plakat	34
Ikke oppgitt	43
Totalt	1957

Fyller JURK et udekket behov for rettshjelp?

JURK skal være et *supplement* til det ordinære rettshjelptilbudet. Vår jobb er å hjelpe kvinner med et udekket rettshjelpsbehov. Hvorvidt kvinner som henvender seg til oss har et udekket behov, vurderer vi i hver enkelt sak. Dersom de får hjelp fra andre, advokat, organisasjon, har krav på fri rettshjelp el. henviser vi videre eller avslutter saken.

Slik vi ser det kan ikke inntekt alene avgjøre hvorvidt kvinnene har behov for vår hjelp. Vi er nødt til å ta høyde for gjeld- og forsørgerbyrde. Dessuten har mange sammensatte utfordringer både praktisk, juridisk og sosialt, og har behov for at noen tar tak i saken deres og gir dem et pek i riktig retning. Dette gjelder særlig kvinner under soning og voldsutsatte kvinner. Som tidligere nevnt er JURK alene om å tilby hjelp til utforming av søknader om voldsoffererstatning. Dette rettsområdet er komplisert, og sakene vi får inn er svært omfattende. Vi opplever i høyeste grad at vi er med på å fylle et udekket rettshjelpsbehov for en svært utsatt gruppe.

En annen gruppe av klienter som vi opplever som sårbare og med et udekket behov for rettshjelp, er kvinner med kort botid i Norge og med manglende norskkunnskaper. Flere av disse kvinnene har spørsmål knyttet til ytelser fra NAV eller andre forvaltningsorgan, eksempelvis UDI. Rettighetene som disse offentlige instansene forvalter er av vital betydning for kvinnene og deres familier, og vårt inntrykk er at samhandlingen med forvaltningsorganene i de fleste tilfellene er svært utfordrende. Forvaltningsorganene henviser i stor grad til informasjon på egne nettsider, eller gir mye og lite tilpasset/relevant informasjon. Dette dekker på ingen måte behovet for informasjon og rettshjelp disse kvinnene har. Som vi så over har våre utenlandske klienter også i gjennomsnitt en lavere inntekt enn våre norske klienter, noe som i mange tilfeller vil forhindre dem i å kjøpe tjenester hos advokat.

For den største delen av klientene våre, som har en inntekt langt under gjennomsnittet på landsbasis, er det selvfølgelig penger som i mange tilfeller forhindrer dem i å søke juridisk

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

hjelp hos eksempelvis advokat. Flere av klientene tjener godt under inntektsgrensen for rett til fri rettshjelp, som i lang tid har vært på kr 246 000. Vi opplever imidlertid at mange av disse klientene har saker som ikke omfattes av områdene i loven, eller at de tidligere har fått hjelp, men at tilbudet ikke har vært tilstrekkelig til å løse tvisten. Sistnevnte er typisk i saker på familierettens område; saker som både kan være juridisk svært kompliserte og med høyt konfliktnivå mellom partene.

JURK og de andre rettshjelpiltakene har gjentatte ganger tatt til orde for at inntektsgrensen for rett til fri rettshjelp er satt for lavt. I 2017 var det kun 9 % av den vokse befolkningen som oppfylte de økonomiske vilkårene for rettshjelp. Det er grunn til å tro at dekningsgraden er enda lavere i 2020.⁸ Mange av kvinnene som kontakter oss og som tjener over kr 246 000 har i realiteten få eller ingen frie midler til å engasjere advokat. Dette gjelder særlig kvinner med forsørgerbyrde, høy gjeld og liknende. Når det kun ses på brutto inntekt ved vurderingen av innvilgelse av fri rettshjelp, fører dette til at mange står uten reelle muligheter for å engasjere advokat. Sakstypene som omfattes av ordningen er også alt for snever.

Vi har også en stor andel klienter med voldserfaringer. Vi registrerer kun voldserfaringer på saksnivå – altså de sakene der det er voldsproblematikk vi hjelper klientene med. Det kommer imidlertid klart frem i mange klientmøter at klientene har vært utsatt for vold, selv om problemstillingen de kontakter oss for er en annen. Mange voldsutsatte kvinner har store utfordringer på andre rettsområder enn de som normalt tenkes på å omhandle vold. Både boligsituasjon, ytelser fra det offentlige, oppholdsstatus, gjeldsproblematikk og familierettslige problemstillinger kan opptre etter utsatthet for vold. Vi mener derfor at vi når en svært sårbar gruppe kvinner med vårt tilbud, selv om dette aldri vil komme klart til uttrykk i vår statistikk. Vi bemerker videre at vi velger å ikke rutinemessig spørre om utsatthet for vold, eller å registrere dette dersom klienten søker hjelp for andre problemstillinger, da vi mener registrering av så sårbar informasjon vil være etisk betenkelig og problematisk med tanke på personvern.

Den store pågangen til JURK og de andre rettshjelpiltakene er et uttrykk for at mange mennesker i Norge har juridiske problemer som ikke dekkes av fri rettshjelp. Disse menneskene har heller ikke en reell mulighet til å kjøpe advokattjenester.

6. Rettighetsinformasjon

6.1 Innledning

Rettighetsinformasjon har lenge vært en stor satsning hos JURK, og arbeidet vårt har de siste 10 årene blitt profesjonalisert og videreutviklet med utgangspunkt i Tina Storsletten

⁸ Ingebjørg Tønnessen, mfl., «NOU 2020: 5 Likhet for Loven – Lov om støtte til rettshjelp (rettshjelpsloven)», s. 16.

Nordstrøm sin forskning om krav til rettighetsinformasjon.⁹ De siste årene har vi også hatt et IMDi-finansiert prosjekt kalt «Jussambassadørene», hvor vi har drevet rettighetsinformasjon etter en «train the trainers»-modell. Også dette innebærer en metodisk videreutvikling av rettighetsinformasjonsarbeidet vårt.

Dessverre har vårt arbeid med rettighetsinformasjon og oppsøkende virksomhet blitt hardt rammet av koronapandemien. JURK har likevel forsøkt å gjennomføre så mye av dette arbeidet som mulig, og funnet nye løsninger når fysiske besøk ikke har vært mulig.

I 2020 har vi holdt omkring 40 foredrag for minoritetskvinner og på videregående skole, for ca. 774 mennesker totalt. På grunn av koronapandemien ble flere av våre planlagte foredrag avlyst. Blant annet ble 10 foredrag for minoritetskvinner avlyst, samt flesteparten av foredragene vi holder om voldtekt for videregående skoler. I tillegg har vi gjennomført 13 ordinære fengselsbesøk i de ulike kvinnefengslene i Norge, og 2 elektroniske mottak. Også flere fengselsbesøk måtte avlyses på grunn av koronapandemien.

I samboerprosjektet og kjærlighetsuka fikk JURK gjort noe av den vanlige oppsøkende aktiviteten. Vi delte ut samboerkontrakter (særlig blant studenter), for å bevisstgjøre om de økonomiske fallgruvene i samboerskapet.

Oppsøkende arbeid er svært kostnadskrevenende, både i reiseutgifter og arbeidskapasitet. I tillegg til vår ordinære foredragsvirksomhet kommer kursingen av Jussambassadørene, og deres videreformidling av denne informasjon til egne kvinnenettverk. Det eksakte antallet kvinner vi når ut til gjennom dette prosjektet er vanskelig å fastslå, men sett hen til antall jussambassadører og størrelsen på nettverkene deres er et sted mellom 800-1000 et realistisk tall. Vi har også bidratt med opplæring og informasjon til ansatte i voksenopplæring og i andre frivillige organisasjoner.

6.2 JURKs metode for rettighetsinformasjon

En av grunnpilarene i alt arbeidet vårt er nært samarbeid med andre. Derfor utvikler vi både foredrag og andre tiltak/prosjekter i tett dialog med ulike fagmiljøer, organisasjoner og representanter for målgruppene.

Vår metode for formidling av rettighetsinformasjon er basert på Tina Nordstrøms arbeid i JURK og hennes forskning ved avdeling for kvinnerett ved Juridisk fakultet, UiO. I forskningen sin sammenholder hun erfaringsmateriale fra JURKs mangeårige arbeid med rettighetsinformasjon, med de kravene til rettighetsinformasjon som kan utledes av FNs menneskerettighetskonvensjoner. I henhold til forskningen må informasjonen være:

- 1) reelt forståelig,
- 2) reelt tilgjengelig,
- 3) kvalitetssikret,
- 4) relevant for personen i den situasjonen hun måtte befinne seg i, og

⁹ ”Minoritetskvinnens rett til rettighetsinformasjon”, publisert i kvinnerettslig skriftserie nr. 81/2009

5) statens plikt til å gi rettighetsinformasjon må balanseres opp mot den enkeltes ansvar for selv å innhente informasjon.

JURK sitt rettighetsinformasjonsarbeid oppfyller disse kriteriene på følgende måte:

- 1) For å sikre at informasjonen er *reelt forståelig*, arbeider vi mye med å enkel norsk. Vi lager også tegninger og illustrasjoner til foredragene vi holder, og forsøker å bruke praktiske eksempler for å gi bedre forklaringer. Dersom språkkunnskapene er dårlige, setter vi ofte folk sammen i grupper etter språk, slik at de kan oversette for hverandre. Vi kan også sende ut ordliste til stedene vi besøker med sentrale ord og begreper, slik at disse kan gjennomgås på forhånd.
- 2) For å sikre at rettighetsinformasjonen er *reelt tilgjengelig*, forsøker vi å reise ut på de møteplassene folk befinner seg på: foreninger, voksenopplæringer, krisesentre osv. Vi har som målsetting å ha saksmottak etter hvert foredrag, og på den måte sikre at informasjonen følges opp av mulighet for skreddersydd rettighetsinformasjon og eventuell rettshjelp. I 2020 har vi vært nødt til å gjennomføre en del av rettighetsinformasjonen digitalt. Dette er et godt tilbud når fysisk oppmøte ikke er mulig, men vi har også fått erfare at digitale foredrag ikke kan erstatte de fysiske oppmøtene fra tidligere år.
- 3) For å *kvalitetssikre* informasjonen gjennomgår foredragene en grundig faglig sjekk før de holdes. Vi benytter også nettverket vårt, blant annet ved det juridiske fakultet, dersom vi føler at det er behov for det. Vi har jevnlig evalueringer og revideringer av foredragene våre.
- 4) For å sikre at informasjonen er *relevant*, er vi i stadig dialog med brukergruppene og kontaktpersoner. Vi legger stor vekt på dialog med tilhørerne under foredragene, og kartlegger hvilke spørsmål som stilles. Vi innhenter også systematisk evalueringer fra kontaktpersoner etter hvert foredrag, i tillegg til at vi gjør en egenevaluering.
- 5) Vi arbeider ut fra prinsippet om hjelp til selvhjelp, og gir mye informasjon om hvor man kan finne mer informasjon, og hvem man kan henvende seg til dersom man trenger hjelp.

6.3 Vår foredragsvirksomhet

6.3.1 Bakgrunn, målgruppe og evaluering

JURK har i en årrekke drevet systematisk oppsøkende virksomhet, særlig overfor kvinner med minoritetsbakgrunn. Andre grupper vi særlig søker å nå er kvinner i fengsel og voldsutsatte kvinner. Målet har vært å nå disse kvinnegruppene med samme tilbud som vi har til resten av landets kvinner; gratis juridisk rådgivning, forebyggende og rettsopplysende arbeid og rettspolitisk engasjement.

Mange minoritetskvinner har et stort udekket behov for informasjon om rettigheter og plikter i det norske samfunn. Vi ser imidlertid at gruppen "minoritetskvinner" er svært sammensatt, og at vi har behov for et omfattende samarbeid med kvinnene selv og deres ressurspersoner for å kunne gi dem den informasjon de trenger mest. Som en følge av dette

startet vi i 2012 et pilotprosjekt med mer målrettet informasjon mot ulike grupper innvandrerkvinner gjennom et «train the trainers»-opplegg kalt «Jussambassadørene».

Av evalueringene vi mottar får vi gode tilbakemeldinger på vår evne til toveis kommunikasjon, at foredragene er pedagogiske og tilpasset målgruppene, og at temaene som tas opp er relevante. Som tidligere nevnt, etterstreber vi å avholde saksmottak i etterkant av foredragene våre. På den måten kan kvinnene som ønsker det få meldt inn sin sak til JURK. Sakene tas med til kontoret og behandles etter våre ordinære saksbehandlingsrutiner. Mange kvinner vil få svar på spørsmålene sine under selve foredraget. Det er først og fremst i tilfeller hvor det er kvinner som sitter igjen med mer kompliserte saker hvor det er nødvendig å undersøke det juridiske eller innhente mer konkret informasjon for akkurat hennes situasjon, at det vil være nødvendig å behandle dette som en sak. Det kan også være fordi spørsmålet er av sensitiv karakter, eller at kvinnen har behov for partsrepresentasjon.

Kombinasjonen informasjon og saksmottak er en god måte å nå mange kvinner på, siden dette senker terskelen for å søke hjelp med egen sak. Vi får tilbakemeldinger fra innvandremiljøene på at det i tillegg er et stort behov for kompetanseheving hos ressurspersoner i disse miljøene som allerede formidler mye juss og informasjon om det norske samfunnet på morsmålet. Dette er bakgrunnen for Jussambassadør-prosjektet.

6.3.2 Innføring i norsk rett

Siden 2005 har vi holdt foredrag for innvandrerkvinner om sentrale rettigheter og plikter i Norge. Foredraget dreier seg om rettigheter knyttet til ekteskap, opphold i Norge, barn, fri rettshjelp samt vold og mishandling. Opplæringen er blant annet holdt på voksenopplæringscentre, kvinnekafeer og frivilligsentraler.

Kvinnene vi har møtt er fra mange forskjellige land og har varierende botid i Norge. Språkkunnskapene er også veldig varierende, noe som er utfordrende.

I desember 2010 holdt vi vårt første skoleprosjekt for menn – i en separat gruppe. Foredraget hadde samme innhold – i tillegg til et fokus på reell likestilling mellom kjønnene. For å gi kvinnene reell mulighet til likestilling er det helt vesentlig at mennene kan være støttespillere og ikke motstandere, og JURK innser at vi også har et ansvar i denne sammenheng. Vi tilbyr derfor i noen grad foredrag for menn. Vi prioriterer likevel først og fremst kvinner, og dersom det skal holdes foredrag for både kvinner og menn velger vi helst å dele gruppene opp dersom det er mulig. Vi merker særlig på de delene av foredragene som handler om rettigheter i ekteskap, vold og mishandling, at kvinnene spør og deltar mer dersom det er rene kvinnegrupper. Dette må vi også ta hensyn til.

6.3.3 Arbeids- og diskrimineringsrett

Foredraget som omhandler diskriminering ble startet i samarbeid mellom Avdeling for kvinnerett, barnerett, likestillings – og diskrimineringsrett (KVIBALD) ved UiO, cand.jur. Tina Nordstrøm og professor Anne Hellum i 2010. Sammen utarbeidet disse et

rettighetsinformasjonsprogram om diskrimineringsrett som skulle holdes for innvandrerkvinner.

Da det var vanskelig å få booket tilstrekkelig mange foredrag med temaene diskrimineringsrett, vold og mishandling, ble foredraget omarbeidet i 2011. Modulen som omhandlet diskriminering, trakassering og rasisme ble stående, mens modulen som omhandlet vold og mishandling ble erstattet med arbeidsrett.

Bakgrunnen for endringen var å gjøre foredraget mer attraktivt og å utvide foredraget innen temaer som tilhørergruppen selv har etterspurt. Modulen som omhandler vold og mishandling er fortsatt med i JURKs andre rettighetsinformasjonsprosjekt, innføring i norsk rett. Etter omleggingen ble foredraget noe lengre, og tar nå omtrent 2x45 minutter.

6.3.4 Husleierett

I 2014 ble det utviklet et nytt foredrag. Dette kom til etter at en av våre rettspolitiske arbeidsgrupper var i kontakt med Kirkens Bymisjon angående problematikken med innvandrerkvinnens svekkede muligheter på leiemarkedet. Kirkens Bymisjon holder allerede kurs for minoritetskvinner i samarbeid med Skanska, hvor det gis opplæring i hvordan ting fungerer i moderne, norske boliger, og hvilket vedlikehold som forventes av leietakere. De juridiske sidene ved leieforholdet var ikke behandlet i dette foredraget, og Kirkens Bymisjon og JURK ble enige om at JURK skulle utarbeide et foredrag om de viktigste reglene som gjelder i et leieforhold. JURKs bolig- og utlendingsrettsgruppe lagde dette foredraget, og det fungerte svært godt. Etter å ha holdt foredraget noen ganger, besluttet vi at dette skulle inngå som et av de faste foredragene vi tilbyr. Foredraget ble oppdatert i 2018. Ønsket er å kunne holde foredraget også for studenter fremover, da vi ser at dette er en gruppe som ofte opplever problemer på husleiemarkedet, og der det er behov for rettsopplæring.

6.3.5 Seksuell trakassering

I flere år har JURK arbeidet for å spre informasjon om seksuell trakassering. Vi har utarbeidet et foredrag som gir informasjon om hva seksuell trakassering er, og om hva man kan gjøre dersom man opplever seksuell trakassering. Foredraget holdes både for elever ved videregående skoler, og for fagforeninger eller ungdomspartier.

6.3.6 Vold i familien

Foredraget som heter «Vold i familien», ble første gang utviklet til Jussambassadørprosjektet. Det var et svært vellykket foredrag, og året etter søkte vi midler fra Justis til å gjennomføre enda flere foredrag til andre grupper. Det inngår nå som en del av vår faste foredragsmeny, og bestilles jevnlig. Det tar for seg temaer som hva som regnes som vold, vold i nære relasjoner og vold mot barn. Hjelpeapparatet er grundig behandlet, både politi, krisesentre og barnevern.

6.3.7 Voldtektprosjektet

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Som del av det rettspolitiske arbeidet i voldtektprosjektet, er det utarbeidet et foredrag om voldtekt, som holdes blant ungdommer. Vi får gode tilbakemeldinger på foredraget, og har også valgt å holde en del foredrag sammen med Sanitetskvinnene, som har et liknende prosjekt. Vi mener at forebygging og opplæring er helt essensielt for å bekjempe seksuell vold.

6.3.8 Sosialrett

Som følge av at JURK stadig får henvendelser fra klienter om tjenester fra NAV og sosialkontor, utarbeidet vi i 2017 et nytt foredrag som gjelder nettopp hvilke rettigheter og plikter man har overfor NAV, og om hvordan man kan gå fram og hva som skal til for å motta slike ytelser. Foredraget gir også generell informasjon om saksgangen i trygde- og sosialsaker, og om hva som kan være lurt å tenke på i møtet med det offentlige. Vi opplever at mange klienter ikke forstår hvordan trygdesystemet fungerer. Foredraget gir derfor en grunnleggende innføring i dette. Foredraget inngår som et av våre standardiserte foredrag, og er svært populært.

6.4 Jussambassadørene – et prosjekt finansiert av IMDi

Jussambassadørene er et prosjekt som har pågått siden 2013. Prosjektet ble opprettet etter en idédugnad i 2012, hvor målet var å kartlegge hvordan et «train the trainers»- opplegg for ressurspersoner i innvandremiljøene bør se ut. Målgruppen for prosjektet er kvinner som har kommet til Norge gjennom familieinnvandring med andre enn flyktninger, og som derfor ikke har tilgang på introduksjonsordningen. De to største gruppene i denne kategorien er ifølge SSB polske og thailandske kvinner, så vi valgte å fokusere på disse.

Modellen for prosjektet ble utviklet i løpet av de første to årene, og har vist seg å fungere svært godt. Vi samler Jussambassadørene hvert år til en seminarhelg i Oslo. Der får de opplæring i et tema de har vært med å velge ut. På den måten sikrer vi at temaet alltid er relevant for Jussambassadørene selv, og kvinnene i deres nettverk. Vi har på forhånd utarbeidet alt kursmateriell, som innebærer et foredrag med standardiserte Power point-presentasjoner og brosjyrer både på norsk, thailandsk og polsk. Etter seminarhelgen sprer Jussambassadørene informasjonen vider i sine kvinnenetterverk, gjennom å holde de standardiserte foredragene og dele ut materiell.

Prosjektet har vært svært vellykket. Vår fagrådgiver reiser også hvert år på besøk til flere av Jussambassadørene for oppfølging av dem og deres nettverk. Her får vi se hvordan Jussambassadørene organiserer seg og arbeidet sitt.

I tillegg til å holde foredraget vi har utarbeidet til dem, har flere Jussambassadører arrangert temakvelder for sine kvinnenettverk der de inviterer representanter fra ulike offentlige instanser til å drive ytterligere kursing. Dette er ideer de har fått med seg fra skoleringen og opplegget som ble gjort av JURK under opplæringshelgen.

I 2020 mottok vi et mindre tilskudd for Jussambassadør-prosjektet enn tidligere. Dette skyldtes utfordringer knyttet til koronapandemien og omfordeling av midlene. Jussambassadør-seminaret for 2020 ble planlagt med færre deltakere, i lys av redusert tilskudd. På grunn av forbudet mot fysiske og innendørs arrangementer i Oslo måtte Jussambassadørseminaret gjennomføres digitalt. Tilbakemeldingene etter det digitale seminaret var gode, men det var enighet om at muligheten til fysisk deltakelse på seminarhelgen gir bedre læring. Temaet for Jussambassadør-prosjektet i 2020 var «Trygderett», og brosjyren ga oversikt over rettigheter og plikter kvinnene har i møte med NAV, og tilsvarende hvilke plikter NAV har.

6.5 Rettighetsturné

JURK har erfart at dersom vi har oppsøkende foredragsvirksomhet, ved å reise rundt i landet og holde foredrag og ha saksmottak, fører det til at vi når flere klienter. Selv om vi ønsker å nå kvinner over hele landet, er 57 % av våre klienter bosatt i Oslo eller nye Viken fylke.

Forskning viser også at det er nødvendig med oppsøkende virksomhet, for å nå de mest sårbare klientgruppene.¹⁰ I 2018 startet vi derfor igjen med å gjennomføre en rettighetsturné. Uke 11 stengte vi hele kontoret, og alle saksbehandlere og fagrådgiver dro til fem ulike steder i landet i grupper på fem. Målet med turneen var å reise til fem ulike områder i Norge og spre rettighetsinformasjon til kvinner som kanskje ikke ellers får dekket sitt rettshjelpsbehov. Områdene vi reiste til var Finnmark, Trøndelag, Stavanger, Bodø/Lofoten og Oslo/Akershus/Østfold. Målet var å besøke blant annet voksenopplæringssteder, krisesenter, kvinnekafeer, fengsel, videregående skoler og asylmottak. I tillegg ønsket vi å besøke Jussambassadørene, holde foredrag, ha saksmottak og dele ut brosjyrer til dem.

Da vi la ut på tur i mars 2020, hadde situasjonen med Covid-19 viruset allerede begynt å tilspisse seg noe. Utover i uken begynte flere av de vi skulle holde foredrag for, eller hadde avtalt møter med, å avlyse. Da beskjeden om nasjonal nedstigning kom fra myndighetene 12. mars satt det også store begrensninger på de planlagte aktivitetene. Vi fikk likevel holdt 25 foredrag, besøkt krisesentre, vært på lokalradio, holdt saksmottak, stått på stand og delt ut informasjonsmateriell. Under forutsetningene, var det derfor en vellykket tur også i år.

7 Rettspolitisk arbeid

Det rettspolitiske arbeidet drives ut i fra de erfaringer vi får gjennom den konkrete saksbehandlingen. Vi arbeider for å få frem kvinneperspektivet – da vi ser at dette i mange tilfeller er fraværende eller svakt.

¹⁰ se blant annet Thomas Mathiesen, *Retten i samfunnet* (2011)

Det rettspolitiske arbeidet ivaretas blant annet gjennom utarbeidelse av høringsuttalelser til nye lovforslag, påvirkning av offentlige instanser, lobbymøter på Stortinget, deltakelse i samfunnsdebatten ved foredrag, avisinnlegg, radioprogram m.m.

Alle ansatte på JURK bidrar i det rettspolitiske arbeidet.

7.1 Rapporter

Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner, også kalt Istanbulkonvensjonen, trådte i kraft i Norge i november 2017. Konvensjonen er svært viktig i kampen mot vold mot kvinner. I 2020 skulle Norge sende en rapport til GREVIO, som er det organet som overvåker medlemslandenes gjennomføring av konvensjonen. risesentersekretariatet, JURK og Norske Kvinners Sanitetsforening fikk innvilget midler til å skrive Skyggerapport på vegne av sivil samfunn, som ble sendt som tillegg til myndighetens rapport. Til sammen bidro 13 norske ikke-statlige organisasjoner inn i arbeidet. Den endelige rapporten kan finnes på JURK sine nettsider.

7.2 Høringer/Innspill til offentlige utvalg

- 15.01.20: Christina K. Lauvås, Caroline C. Lundeby og Bjørk G. Jonassen skrev en høringsuttalelse om arbeid i arbeidsgivers hjem og hushold.
- 15.02.20: Ingeborg A. Solli og Veronika Wiese skrev en høringsuttalelse om kvinneansvarlig i fengsel.
- 26.02.20: Økonomisk vold mot kvinner-gruppa skrev en høringsuttalelse om ny forskrift og behandling av kredittopplysningsvirksomhet.
- 03.03.20 Christina Lauvås og Mira Stokke deltok på muntlig høring om etableringen av et NAV-ombud.
- 06.03.20: Kristin Engen, Anne Marie Sundby, Siri Jones Gaaseide og Veronika Wiese skrev en høringsuttalelse om endringer i utlendingsloven og –forskriften om omsorgsansvaret for enslige, mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år i mottak mv.
- 26.03.20: Veronika Wiese skrev en høringsuttalelse om forslag til midlertidig forskrift om straffegjennomføring.
- 30.04.20: Veronika Wiese skrev en tilslutningsuttalelse til Advokatforeningens høringsuttalelse om forslag til midlertidige endringer i prosessregelverket. Kort tid etter trakk regjeringen forslaget om å kutte ut meddommere i tingretten i tiden med koronatiltak, det støtter JURK.
- 07.05.20: Kristina Renstrøm skrev en høringsuttalelse om endringer i dagpenge- og utlendingsforskriften for faglærte utlendinger som er permitterte under covid-19-pandemien.
- Mange saksbehandlere leverte innspill til JURK sin skyggerapport på Istanbulkonvensjonen
- 31.07.20: Bjørk Jonassen og Veronika Wiese skrev en høringsuttalelse om forskriftsfesting av tilskuddsordninger. JURK er i utgangspunktet negative til forslaget, og ønsker øremerkede midler på statsbudsjettet.
- 17.09.20: Siri Gaaseide og Johanne S. Helgebostad deltok på muntlig høring om innføring av avvergingsplikt for grov menneskehandel. JURK mener at det ikke kan

- innføres en avvergingsplikt, uten at man samtidig sikrer ofre for menneskehandel langsiktig beskyttelse gjennom opphold.
- 17.09.20 Åsne Solberg og Karoline Aarvold deltok på muntlig høring om ny finansavtalelov.
 - 15.10.20: Åsne Solberg, Ole Brastad og Veronika Wiese skrev en høringsuttalelse om nemndsløsning for varslings saker etter arbeidsmiljøloven.
 - 27.10.2020: Bjørk Jonassen og Elisabeth Helberg var på muntlig høring om statsbudsjettets kutt i fri rettshjelp og ønske om øremerkede midler på statsbudsjettet.
 - Vårin Brox, Lisa Schiøth Wang og Astrid Tønnessen Flåtåmo ga i november innspill til myndighetene til CEDAW-komiteen som overvåker FNs kvinnekonvensjon
 - 23.11.20: Alle saksbehandlere + Bjørk var delaktige i å levere høringsinnspill til NOU 2020: 5
 - 24.11.20: Kristin Engen og Elisabeth Helberg skrev høringsuttalelse om midlertidige endringer i utlendingsforskriften i forbindelse med covid-19.
 - 30.11.20: Astrid Tønnessen Flåtåmo, Zunera Waheed og Helene Eidsvåg leverte en høringsuttalelse om ny lov om erstatning fra staten til voldsutsatte.

7.3 Svar på Representantforslag

- 20.03.20: Veronika Wiese skrev JURKs uttalelse til SVs representantforslag om styrkede abortrettigheter. Vi kom med støtte og merknader til forslaget.
- 19.05.20: Johanne S. Helgebostad, Mai Ngo og Veronika Wiese skrev JURKs uttalelse til SVs representantforslag vedrørende straff for påvirkning til trygdemisbruk.
- 19.05.20: Kristina Birkelund, Mira Stokke og Veronika Wiese skrev JURKs uttalelse til SVs representantforslag om å sikre omsorgspenger til foreldre som må jobbe mindre på grunn av reduserte åpningstider i barnehagene og sfo.
- 07.06.20: Siri Marie Gaaseide skrev JURKs uttalelse vedrørende representantforslag om sterkere rettigheter og trygghet for familier med store omsorgsbehov og familier med barn med alvorlig sykdom og funksjonsnedsettelse.
- 19.11.20: Mira Stokke, Åsne Solberg og Veronika Wiese skrev innspill til representantforslag om offentlig utredning om seksuell trakassering.
- 07.12.20: Mia Emilie Fagereng og Anne Marie Sundby leverte innspill til Frps representantforslag om samværssabotasje.
- 10.12.20: Elisabeth Handeland Helberg og Siri Jones Gaaseide skrev innspill til representantforslag om å stille retursaker som berører barn og unge asylsøkere med lang oppholdstid, i bero.

7.4 Innspill til politikere eller andre

- 31.01.20: JURK sendte skriftlige innspill på feltet justis og samfunnsberedskap til SVs arbeidsprogram 2021-2025.
- 25.02.20: JURK sendte skriftlige innspill til MDGs stortingsvalgprogram 2021-2025.
- JURK sendte skriftlige innspill til Høyres stortingsvalgprogram 2021-2025.
- JURK sendte skriftlige innspill til APs stortingsvalgprogram 2021-2025.
- 29.04.20: Menneskehandelgruppa sendte innspill til partiprogrammet 2021-2025 til AP og Høyre om temaet menneskehandel (fyll inn mer informasjon). Vi oppfordret

- partiene til å utvide adgangen til oppholdstillatelse til ofre for menneskehandel etter utlendingsforskriften § 8-4.
- 21.04.20: Bolig sendte innspill til SVs stortingsgruppe angående deres oppfølging av Prop. 40 og UDI og UNEs praktisering av utlendingsloven § 53 (1) b, mishandlingsbestemmelsen.
 - 15.05.20: Samboergruppa foreslo for SV at partiet bør inkludere følgende punkt i sitt arbeidsprogram for 2021-2025: «SV vil lovfeste samboeres rettigheter, der eierforhold til verdiene deres avklares og begge samboernes bidrag til samlivet anerkjennes».
 - Februar 20: Linda Bredesen, Andrea Frogner Bekkevold og Sissel Lossius sendte mail til alle partiene og spurte hvor de står i forbindelse med samboeres rettigheter, om de er for en samboerlov og om det inkluderes i partiprogrammet til høsten. Samboergruppen sendte i den forbindelse programinnspill til partiene.
 - 11.05.20: JURK, i samarbeid med Jussbuss, sendte innspill til Barne- og familiedepartementet om endringer i gjeldsordningsloven vedrørende omorganisering av saksbehandlingsapparatet.
 - Mai 2020: Flere saksbehandlere hos JURK og Veronika Wiese samarbeider om å levere innspill vedrørende JURKs syn på gjennomføringen av Istanbulkonvensjonen i Norge.
 - 31.08: Daglig leder Bjørk Jonassen, holdt innspill til nytt mandat om Kvinnehelse. Hun framhevet nødvendigheten av at forvaltning også må inneha tilstrekkelig kunnskap om kvinnehelse, og hvordan særlig trykderetten samspiller med lite forskning på kvinnesykdommer.
 - 23.09.20: Linda Bredesen, Ingrid Karoline Lien og Andrea Frogner Bekkevold skrev et utkast til representantforslag for stortingsrepresentant Freddy Øvstegård om behovet for å innføre en samboerlov.
 - 20.11.20: Veronika Wiese leverte skriftlige innspill til Norges 10. rapport til CEDAW-komiteen. Hun fremhevet behovet for mer kjønns sensitiv politikk, økt samisk språk- og kulturkompetanse, fri rettshjelp i saker om diskriminering og seksuell trakassering, samtykkelov, samboerlov, tydeliggjøring av forbudet mot spredning av nakenbilder, og bemerket at restriktiv innvandringspolitikk rammer kvinner uforholdsmessig hardt, samt at fengselsforholdene for kvinner må forbedres.
 - Astrid Tønnessen Flåtåmo svarte Europakommisjonen på undersøkelsen "Survey on the quality and availability of debt advice services"
 - 08.12.20: Veronika Wiese skrev innspill til Justis- og beredskapsdepartementet om kriseberedskap på voldsfeltet.

7.5 FNs menneskerettighetskonvensjoner

CEDAW: JURK har i mange år spilt en viktig rolle som en av de frivillige organisasjonene som jobber tett opp mot CEDAW. Vår fagrådgiver har et særlig ansvar for oppfølging av konvensjonsarbeid, og for å være en kunnskapsbank på huset som involverer alle andre ansatte når det er mulig. Gjennom hele året, sørger vår fagrådgiver for å holde oss oppdaterte og for at vi også anvender konvensjonsforpliktelsene i våre hørings svar, der det er naturlig.

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Istanbulkonvensjonen: Som nevnt ovenfor har JURK, sammen med NKS og Krisesentersekretariatet koordinert arbeidet med skyggerapporten til Istanbulkonvensjonen. Det er vår fagrådgiver Veronika Taran Wiese som har holdt i dette arbeidet fra JURK sin side og bidratt i alle ledd av planleggingen, gjennomførelse av rapporteringen, samt arbeidet med å gjøre rapporten kjent for relevante aktører i ettertid. I tillegg bidro svært mange av saksbehandlerne inn i arbeidet med å rapportere på Norges gjennomføring og oppfølging av konvensjonen.

7.6 Rettspolitiske prosjekter

I tillegg til saksbehandlingsgruppene, deltar alle medarbeiderne i JURK i ulike rettspolitiske prosjekter. Det er stort rom for den enkelte saksbehandler til å påvirke hvilke prosjekter vi til enhver tid skal ha. Som nevnt tidligere, er det erfaringer fra saksbehandlingen som danner grunnlag for JURKs rettspolitiske engasjement. Det betyr at dersom vi opplever generelle mangler i gjeldende rett, eller at rettsregler kommer uheldig ut for våre klienter, kan vi starte nye rettspolitiske prosjekter. Målet med dette arbeidet er å belyse problemer, samt skape endring til det beste for våre klienter. Vi mener at dette arbeidet er både viktig og dessuten kostnadseffektivt, da målet er at færre skal ha behov for rettshjelp i snever forstand.

7.6.1 Samboerprosjektet

I 2020 har samboerprosjektet fortsatt å jobbe for å spre rettighetsinformasjon om samboeres rettsstilling, samt å få vedtatt en samboerlov. Vi har hatt møter med flere av ungdomspartiene, samt SV og KRF. Vi har fått inntrykk av at flere av partiene er positive til å lovregulere samboeres rettsstilling.

Vi har også fokusert på å nå ut til alle programkomiteene som skal lage partiprogrammet for valget som kommer høsten 2021. Vi har i den forbindelse sendt ut et dokument som er signert Sissel, Andrea, Linda og Veronika med informasjon om dagens rettstilstand og behovet for samboerlov. Ikke alle partiene har svart på vår henvendelse.

Flere av våre planlagte aktiviteter måtte dessverre avlyses på grunn av koronapandemien. Vi rakk likevel å gjennomføre den årlige kjærlighetsuka, (10., 11., 12. og 14. februar) med stands ved Høyskolen Kristiania, OsloMet, Blindern og Eidsvoll plass (utenfor Stortinget). Det ble delt ut samboerkontrakter, muffins og kaffe ved alle standene.

7.6.2 «Rød knapp»-kampanjen STOPP VOLD MOT KVINNER

JURK har vært representert inn i Rød Knapp ved Christina Lauvås, Anne Marie Sundby og Arjeta Kuka i løpet av 2020. De har jevnlig deltatt på styringsmøter med resten av alliansen.

Etter februar utgikk alle fast utdelinger av rød-knapp i 2020 på grunn av koronasituasjonen. I stedet har vi forsøkt å spre informasjon om alliansen på andre måter. I uke 13 arrangerte Anne Marie og Christina en opplysningskampanje som gikk fra mandag til fredag hvor det

hver dag var fokus på ulike former for vold mot kvinner. Innleggene ble publisert på Facebook og Instagram.

JURK var med i arbeidsgruppen som arrangerte Rød Knapp sitt webinar «Samtykkelovgivning; symbol- eller realpolitikk?», og la mye arbeid ned i arrangementet som ble arrangert med Reform og Kirkelig ressurscenter. Det endte opp med å bli det mest vellykkede arrangementet til Rød Knapp, og er hittil sett av rundt 4000 mennesker.

I november spilte Anne Marie og Arjeta inn en film til Amnesty hvor vi snakket om vold mot kvinner. Videoen ble 7 minutter lang og skal publiseres av Amnesty i forbindelse med den internasjonale dagen mot vold mot kvinner.

7.6.3 Seksuell trakassering

Etter at #metoo-opprøret var på topp i 2018, ser vi at det fortsatt er behov for å minne om at seksuell trakassering fortsatt er et samfunnsproblem. I februar utarbeidet vi et lengre foredrag om seksuell trakassering, som ble holdt for Kvinnefronten og Ottar under et seminar i Trondheim.

Høsten 2020 inngikk vi et samarbeid med LDO, for å gjennomføre en kampanje på sosiale medier med den hensikt å promotere reglene om seksuell trakassering, hva man kan gjøre om man har vært utsatt for det, hvem man kan ta kontakt med om man ønsker hjelp. Det var også et ønske om å trykke opp plakater med informasjon som kan distribueres til ulike organisasjoner/aktører, og på helsestasjoner, offentlig kontor, etc. Prosjektet på sosiale medier foregikk over én uke hvor ett nytt «case» ble presentert hver dag. Dette ble svært vellykket og vi klarte å nå ut til mange gjennom hyppig deling på sosiale medier.

I løpet av høsten 2020 har seksuell trakassering-gruppa skrevet og publisert til sammen fem artikler i ulike aviser og magasiner (også i papirversjon). Vi har i stor grad prioritert å skrive artikler, blant annet fordi det har kommet ut nye undersøkelser som tydelig viser at seksuell trakassering er et stort problem.

I desember fulgte vi den første saken om seksuell trakassering da den ble behandlet i Høyesterett. Dommen kom 22. desember 2020, og ga viktig avklaring om det nedre sjiktet av seksuell trakassering.¹¹

7.6.2 Menneskehandel/migrasjon

Menneskehandelsprosjektet har fokusert på å følge opp tidligere utarbeidet lovendringsforslag for å senke terskelen for oppholdstillatelse for personer utsatt for menneskehandel. Vi har også skrevet innspill til partiprogrammene til Høyre, AP og MDG for 2021-2025. Med dette ønsker vi å legge press på politikere og påvirke utformingen av reglene for oppholdstillatelse for ofre for menneskehandel. Etter invitasjon fra Gro Wildhagen, har vi vært i Borgarting Lagmannsrett og fulgt med på Lime-saken.

¹¹ HR-2020-2476-A

7.6.3 Voldtektsprosjektet

I slutten av februar produserte gruppa en video til Facebook og Instagram hvor vi stilte fleip eller fakta til forbigående på Karl Johan. Hensikten var å få oppmerksomhet på diskrepansen mellom lovgivningen og den allmenne oppfatningen.

Dette året har dessverre flesteparten av foredragene om voldtekt og spredning av nakenbilder som JURK pleier å holde sammen med NKS på ungdoms- og videregående skoler, blitt avlyst på grunn av korona. Derfor er et mål til neste semester å spille inn et digitalt foredrag som vi kan sende til de ulike skolene, sett at koronasituasjonen ikke tillater fysisk oppmøte fra oss.

I forbindelse med rettspolitisk uke deltok alle i voldtektsprosjektet, samt fagrådgiver, i rettsaken som ble kalt for kulturtoppsaken. Vi var i rettssalen onsdag og fredag for å få et innblikk i hvordan en slik rettsak gjennomføres, med vitneførsel osv. Den ene dagen i rettsaken kom en professor for å forklare hvilke følger det har å bli voldtatt og hvordan dette påvirker det å skulle anmelde voldtekten. Basert på tidligere informasjon og det vi lærte i retten, har vi utarbeidet et juridisk notat om voldtektslovgivningen.

Voldtektsprosjektet har derfor valgt å fokusere i større grad på lobbyvirksomhet og påvirkningsarbeid. I løpet av 2020 kom en samtykkeallianse i stand. Alliansen besto i første omgang av Amnesty, Krisesekretariatet, DIXIE og NKS. Målet var å samarbeide og skape en om felles plattform om samtykkelov. Alliansen skal offentliggjøres 8.mars 2021. Sammen med de øvrige organisasjonene skal vi skrive artikler, delta i debatter og skape engasjement i samfunnet rundt en endring.

Vi har arrangert og deltatt i seks politikermøter om en ny samtykkebestemmelse i straffeloven. Vi har møtt politikere fra alle de ulike partiene som sitter på Stortinget, og fulgt opp møtene med å ettersende et kort notat. Dette har blitt tatt godt imot. I tillegg har debatten om samtykke vært i media store deler av høsten. Vi har deltatt i den skriftlige debatten i media ved å skrive flere artikler.

Kristin Engen deltok på vegne av JURK i en debatt mot to politikere og en jurist ved UiO, der de diskuterte om det var riktig vei å gå ved innføringen av en samtykkebasert voldtektsbestemmelse. Dette var lærerikt både for oss, og bidro til at flere ved UiO også ble engasjert i debatten.

7.6.6 Fængselsprosjektet

Tradisjonen tro deltok noen fra fængselsprosjektet og VOF på KROM-konferansen som avholdes i januar hvert år. KROM-konferansen er en viktig arena for å diskutere kriminalomsorgen og hvordan den kan bedres. JURKs oppgave er også delvis å jobbe for å holde fokus på kvinnelige innsattes situasjon.

Fængselsprosjektet, sammen med tidligere saksbehandlere jobbet for å få gjennomslag for en hovedparole om kvinnelige innsattes soningsforhold til årets 8. mars tog. Dette klarte vi, og parolen ble «Vi skal ikke sone verre, bare fordi vi er færre».

Vi har skrevet flere artikler om kvinners soningsforhold og om hvordan soningsforholdene ble forverret under koronapandemien. Vi har gitt innspill til flere partis arbeidsprogram på kriminalomsorgsfeltet og svart på flere høringer, deriblant om å opprette kvinneansvarlig i fengsler.

Videre har vi sendt en bekymringsmelding til Kriminalomsorgen region vest, om forholdene på ulike avdelinger.

7.6.7 Fri Rettshjelp

Denne høsten har Fri rettshjelp (FRG) sitt hovedfokus vært å besvare høringen NOU 2020: 5 Likhet for loven, om ny rettshjelpsordning i Norge. Å arbeide for en endring av rettshjelpsloven har lenge vært en høy prioritering for JURK. En viktig del av arbeidet med å besvare høringen var å involvere resten av kontoret i arbeidet, for å dra nytte av deres kompetanse. Denne koordineringen opplevdes vi at vi lyktes godt med.

For å besvare på høringen, og i samarbeid med daglig leder, utviklet vi også JURKs politikk på flere områder. Dette inkluderer førstelinjetjeneste, vårt syn på digitaliseringen og språklig kompetanse, vårt syn på rettshjelp til å vurdere forhold av betydning for anmeldelse, vårt syn på rettshjelp til innsatte, mm. Høringsarbeidet resulterte i et helhetlig, grundig høringsnotat med et hørings svar på 39 sider.

FRG har også representert JURKs standpunkt utad i flere anledninger. Blant annet på;

- Kick off-møte med Kikki Andenæs i regi av Gatejuristen,
- Samarbeidsmøte med Redd Barna hvor vi gikk gjennom hele NOU 2020: 5,
- Flere (digitale) samarbeidsmøter med Barneombudet, Likestillings- og diskrimineringsombudet, FFO, Gatejuristen, Barnas Jurist og JussBuss hvor vi gikk gjennom hele NOU 2020:5,
- Idemyldring på møte i regi av Norges Institusjon for Menneskerettigheter hvor vi kort oppsummerte vårt syn på høringen,
- Rettshjelpsseminaret i regi av rettshjelpsforetakene hvor vi snakket om rettshjelp til å klage om diskriminering til diskrimineringsnemda, til å søke om voldsoffererstatning, og til å vurdere forhold av betydning for anmeldelsen.

I tillegg har vi representert JURKs standpunkt i;

- Høring i Stortinget om Statsbudsjettet hvor vi sa at inntektsgrensa i fri rettshjelp må økes nå,
- Møte i Kulturdepartementet om Norges rapport til FNs Kvinnekonvensjon hvor vi snakket om fri rettshjelp til å søke om voldsoffererstatning og til å klage for diskrimineringsnemda.

Vi har også holdt en en-times introduksjon i NOU 2020: 5 for Kirkens Bymisjons Rettshjelpssentral, for å sette dem i gang med høringsarbeidet.

FRG har også satt sammen JURKs interne skriv om fri rettshjelp til et dokument, og laget et foredrag om fri rettshjelp til bruk for Mira-senteret.

7.6.8 Økonomisk vold mot kvinner

JURK har fortsatt å få et høyt antall henvendelser om ID-tyveri, og prosjektet har derfor fortsatt vært orientert rundt dette temaet.

Gjennom året har vi hatt fokus på ha møter med både politikere, justisdepartementet og andre som jobber med samme tematikk. Under møtene har vi hatt fokus på hvordan en ny finansavtalelov bør utformes, og særlig med tanke på de situasjoner og utfordringer som går igjen for våre klienter havner i. I forbindelse med rettspolitikk uke hadde gruppen flere møter med politikere, samt et møte med justisdepartementet angående ny finansavtalelov. Vi hadde møte med både Ap og SV hvor vi snakket om økonomisk vold mot kvinner og den rettslige situasjonen for de som blir utsatt for økonomisk vold, særlig ved ID-tyveri begått av nærstående.

Lise Arneberg har tidligere jobbet med utviklingen av BankID i Bankenes standardiseringskontor, og kontaktet oss fordi hun hadde lest en avisartikkel om at vi bistår kvinner som er utsatt for misbruk av BankID. Vi snakket blant annet om teknologiske svakheter ved dagens BankID-løsning.

På høsten leverte gruppen også skriftlig hørings svar til den nye finansavtaleloven, og deltok senere på muntlig høring.

I september deltok Karoline Aarvold og Zunera Waheed digital i den første saken i Høyesterett som har omhandlet erstatningsplikten en bankkunde har ved ID-tyveri. Resultatet kom i oktober, hvor offeret for svindel med bankID ble frikjent fra å måtte betale erstatning til banken.¹² Vi håper at denne dommen skal gjøre det lettere for oss å vinne fram i ID-tyveri sakene for våre klienter.

I november deltok Zunera Waheed på sofa-samtale hos Hersleb VGS hvor hun blant annet snakket generelt om økonomisk vold mot kvinner.

¹² HR-2020-2021-A

8 Internasjonalt arbeid

Solidaritet med kvinner og kvinnebevegelsen verden over er viktig for JURK. Vi har tidligere hatt samarbeid med blant annet Guatemala og Tanzania gjennom paraplyorganisasjonen Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål (FOKUS). Vi måtte legge ned disse prosjektene i 2018 fordi vi ikke klarte å møte kravene om egenandel stilt av NORAD. Vi har i 2020 forsøkt å finne andre måter å fortsette vårt internasjonale arbeid på.

I 2018 ble det bestemt at en Kompetansegruppe for prosjektsamarbeid med land i sør skulle nedsettes i regi av FOKUS. Denne startet opp på høsten i 2019. JURK er i representert ved fagrådgiver i Kompetansegruppen. Det ble i 2019 bestemt at målet til gruppen er at kvinner skal kunne bestemme over egen kropp i Guatemala og Colombia.

Vi ønsker å fortsette å jobbe med å finne flere måter, men fordi mange av tilskuddsmidlene våre er øremerket drift i Norge, vil dette aldri kunne være vårt hovedperspektiv, men det er naturlig at vi bidrar som best vi kan for å støtte kvinner og kvinnekamp i andre land. Generelt kan nevnes at mulighetene for samarbeid med organisasjoner i EU/EØS-området er mer tilgjengelig, fordi det her finnes midler som det kan søkes på. Vi håper i fremtiden også å kunne få på plass samarbeid- og solidaritetsarbeid i andre deler av verden, der kvinner også kjemper viktige kamper. Vi får jevnlig henvendelser fra ulike nasjonale organisasjoner som ønsker et samarbeid. Det er tidkrevende å vurdere disse henvendelse og muligheten for et godt samarbeid, men vi forsøker likevel å prioritere det i håp om å finne en aktuell mulighet. I 2020 inngikk vi en avtale om intensjon om samarbeid med en organisasjon fra Kroatia, kalt Domine - organization for promoting women's rights. Søknaden om midler ble dessverre ikke godkjent, slik at prosjektet ikke fikk startet og kommet i gang.

Videre koordinerte JURK ved vår fagrådgiver Veronika Wiese, arbeidet med sivilsamfunnets skyggerapportering til Istanbulkonvensjonen.

9 Økonomi

Årsregnskap for 2020

For 2020 skriver JURK er overskudd på kr 83 338. Særlig ovenfor våre bidragsytere er det viktig for oss å forklare hvorfor. Dette er midler som stammer fra et større bidrag fra Juristforbundet på kr 78 338 og kr 5 000 fra Zonta. Dette er midler som det ikke hadde vilkår knyttet til hvordan er når de måtte brukes innen.

2020 har vært et utfordrende år. Koronapandemien slo for fullt inn 12. mars hvor alle ansatte ble satt på hjemmekontor, og alle planlagte arrangementer ble avlyst uten at vi visste hvor lenge det ville vare. Det var umulig å forutse hvordan resten av året kom til å utarte seg og i hvor stor grad koronapandemien ville påvirke en del av våre aktiviteter og de medfølgende utgiftene. Smittesituasjonen var i stadig endring, og flere ganger så det ut til at vi ville kunne åpne for mer normalt drift, uten at dette ble realisert. Til slutt endte saksbehandlerne våre

opp med å være på hjemmekontor størstedelen av året, store deler av den oppsøkende virksomhet måtte avlyses, flere større seminarer som JURK vanligvis deltar på endte opp med å bli avlyst, og i tillegg ble arbeidsgiveravgiften redusert for perioder av 2020. Dette gjorde det vanskelig å gå i null mot slutten av året. Vi valgte derfor å gå med et lite overskudd for 2020.

I tillegg har vi registrert en gjeld på kr 65 912. Dette er midler som kan føres tilbake til tilskuddet fra Statens sivilrettsforvaltning, og som vi håper på å få overført til bruk i 2021.

Størstedelen av bidragene JURK mottar gis for ett år av gangen og innebærer nye søknadsprosesser hvert år. Situasjonen er svært uforutsigbar. Ideelt hadde ønsket å spare det som er registrert som overskuddet fra 2020, slik at JURK kunne hatt en mer forsvarlig egenkapital. Etter 2019 hadde JURK en egenkapital på kr 1 283 078. Dette er i minste laget og gir liten sikkerhet for et tiltak med 27 fast ansatte, og ca. 10 deltidsansatte. Den lave egenkapitalen gjør også at vi i liten grad tør å gjennomføre prosjekter eller påføre oss større utgifter før vi er sikre på at vi har fått dekket det inn gjennom ekstrasøknader om prosjekttilskudd. Vi har et ønske om å kunne ha en litt tryggere drift, og ta risikoen for å påbegynne flere prosjekter før vi er sikre på om vi innvilges prosjektmidler for disse. Situasjonen med budsjettet for 2021, har også vist behovet for å ha en litt mer robust. Slik budsjettssituasjonen for 2021 er nå, ser det ut til at vi mest sannsynlig overfører det som er registrert som overskudd fra 2020 til bruk for inneværende år.

Våre bidragsytere

For 2020 har vi mottatt drifts- eller prosjektstøtte fra Justisdepartementet ved Statens Sivilrettsforvaltning, Oslo Kommune, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Den norske advokatforeningen, Bergesenstiftelsen, Studieforbundet Solidaritet, Velferdstinget i Oslo og Akershus, Juristforbundet og Zonta. Vi takker alle støtteyttere for bidragene som alle er uvurderlige for at JURK kan fortsette å gi rettshjelp til alle kvinner i Norge.

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Årsregnskap 2020

Juridisk Rådgivning for Kvinner

Resultatregnskap

Balanse

Noter til regnskapet

 Legally signed by
Bjørk Gudmundsdottir Jonass
22.03.2021

 Legally signed by
Nadja Rosenqvist
22.03.2021

 Legally signed by
Tone Sverdrup
22.03.2021

 Legally signed by
Thomas Michael Benestad
22.03.2021

 Legally signed by
Maria Reiten Hindahl
24.03.2021

 Legally signed by
Thora Standal Aarrestad
24.03.2021

 Legally signed by
Sara Eline Grønvold
24.03.2021

 Legally signed by
Anne Høllum
24.03.2021

 Legally signed by
Vilde Jalleni Tennfjord
25.03.2021

 Legally signed by
Runa Næss Thomassen
26.03.2021

 Legally signed by
Ida Thorsrud
29.03.2021

 Legally signed by
Rachel Moni Eapen Paul
29.03.2021

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Juridisk Rådgivning for Kvinner

RESULTATREGNSKAP per 31.12.2020

	Noter	2020	2019
Salgsinntekter		3 060	15 150
Annen driftsinntekt	4	6 579 627	6 488 461
Sum driftsinntekter		6 582 687	6 503 611
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2, 3	5 127 922	4 991 604
Avskrivninger og kjøp av varige driftsmidler		0	217 051
Annen driftskostnad		1 376 294	1 523 667
Sum driftskostnader		6 504 216	6 732 322
Driftsresultat		78 471	-228 711
Renteinntekter		4 867	8 692
Rentekostnad		0	1 064
Annen finansinntekt		0	0
Andre finanskostnader		0	0
Finansresultat		4 867	7 628
Årsresultat	5	83 338	-221 083

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Juridisk Rådgivning for Kvinner

BALANSE PR. 31.12.2020

EIENDELER	Noter	2020	2019
OMLØPSMIDLER			
Kundefordringer		0	0
Andre fordringer		129 657	36 965
Sum fordringer		129 657	36 965
Øvrige bankinnskudd	6	2 779 798	2 132 476
Sum bankinnskudd, kontanter o.l.		2 779 798	2 132 476
SUM OMLØPSMIDLER		2 909 455	2 169 440
SUM EIENDELER		2 909 455	2 169 440

EGENKAPITAL OG GJELD		2020	2019
Egenkapital			
Resultat		83 338	-221 083
Annen egenkapital		1 283 078	1 504 161
Sum annen egenkapital		1 366 416	1 283 078
SUM EGENKAPITAL		1 366 416	1 283 078
Gjeld			
Leverandørgjeld		267 840	87 676
Skyldige offentlige avgifter		259 716	266 595
Annen kortsiktig gjeld	8	1 015 484	532 090
Sum kortsiktig gjeld		1 543 039	886 362
SUM GJELD		1 543 039	886 362
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		2 909 455	2 548 972

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Oslo, 12 mars 2021

Nadja Rosenqvist
Styreleder

Thomas Michael Benestad
Styremedlem

Anne Hellum
Styremedlem

Rachel Moni Eapen Paul
Styremedlem

Runa Næss Thomassen
Styremedlem

Ida Thorsrud
Styremedlem

Vilde Jalleni Tennfjord
Styremedlem

Thora Standal Aarrestad
Styremedlem

Sara Eline Grønvold
Styremedlem

Tone Sverdrup
Styremedlem

Maria Reiten Hindahl
Styremedlem

Bjørk Gudmundsdottir Jonassen
Daglig leder

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Juridisk Rådgivning for Kvinner

Noter

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og NRS - God regnskapsskikk for små foretak.

Gaver blir som hovedregel inntektsført når de blir mottatt.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost.

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives som hovedregel over driftsmidlets økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Ved bevilgninger/driftstilskudd som dekker kostnaden ved kjøp av varige driftsmidler, vil driftsmidlet bli kostnadsført umiddelbart.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi (laveste verdis prinsipp).

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige fordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap

Skatt

Juridisk Rådgivning for Kvinner er en ideell organisasjon som er uttatt skatteplikt etter skattelovens § 2-32

Note 2 Lønnskostnad, ytelser til daglig leder, styre, mellomværende mv

Lønns- og personalkostnader	2020	2019
Lønninger	4 367 133	4 238 218
Pensjon	27 956	13 164
Arbeidsgiveravgift	585 932	607 412
Andre personalkostnader	146 900	132 811
Sum	5 127 922	4 991 604

Gjennomsnittlig antall årsverk	17	18
--------------------------------	----	----

Ytelser til ledende personer	Daglig Leder	Daglig Leder
Lønn	466 794	568 374
Annen godtgjørelse	-	5 573

Det er ikke utbetalt styrehonorar til styret

Revisor

Det er kostnadsført 28 750 inkl mva i honorar til revisor i 2020

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Note 3 Pensjonsforpliktelser

Pensjonsforpliktelser

Foreningen er pliktig å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon.

Det er etablert ordning som oppfyller kravene i DNB.

Note 4 Tilskudd og gaver

Foreningen har inntektsført følgende tilskudd og gaver

	2020	2019
Tilskudd:		
Statens Sivilrettsforvaltning	4 434 088	4 500 000
Oslo Kommune Velferdsetaten	1 170 000	850 000
IMDI	370 801	500 000
Velferdstinget i Oslo/Akershus	250 000	236 358
Bergesensstiftelsen	125 000	100 000
Totalt tilskudd	6 349 889	6 186 358
Gaver/støtte		
Lin Larsen	-	100 000
Legal Walk	78 338	37 209
Annet	151 400	164 894
Totale gaver/støtte/annet	229 738	302 103
Sum tilskudd og gaver	6 579 627	6 488 461

Note 5 Egenkapital

	Annen Egenkapital	Total Egenkapital
Egenkapital per 31.12.2019	1 283 078	1 283 078
Årets resultat:	83 338	83 338
Egenkapital per 31.12.2020	1 366 416	1 366 416

Note 6 Bundne midler

	2020	2019
Av totale bankinnskudd utgjør bundne skattetrekkmidler:	175 720	174 553

Note 7 Vesentlige hendelser som har inntruffe etter regnskapsårets slutt

Ingen vesentlige hendelser har inntruffe etter regnskapsårets slutt.

Note 8 Annen kortsiktig gjeld

	2020	2019
Annen kortsiktig gjeld:		
Skyldig feriepenger	422 957	404 494
Annen kortsiktig gjeld	592 527	127 596
Hvorav skyldig tilskuddsgjeld til Statens Sivilrettsforvaltning utgjør 65 912		
Sum	1 015 484	532 090

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Note 9 Prosjektnote IMDI

Inntekter	Budsjett	Regnskap	Avvik
IMDI	380000	380 000	0
Egenfinansiering	50000	48 790	-10 409
Totale inntekter	430000	428 790	-10 409
Lønn	230 000	230 000	0
Seminar, konferanse	86 000	18 212	67 788
Reisekostnader	1 000	291	709
Infomateriell	80 000	138 088	-58 088
Kontordrift	15 000	15 000	0
Regnskap og rev	18 000	18 000	0
Totale kostnader	430 000	419 591	10 409
Resultat (Tilbakebetales IMDI)	0	9 199	0

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i
Juridisk Rådgivning For Kvinner

Uttalelse om revisjon av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert **Juridisk Rådgivning For Kvinner** årsregnskap som viser et overskudd på kr. 83 338. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap og noter til regnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov eller forskrifter og gir et rettviseende bilde av foreningens finansielle stilling pr. 31.12.2020, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av regnskapet*. Vi er uavhengige av foreningen slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Revisorpartnere AS

Adresse:
Lysaker Torg 5

1366 Lysaker

<http://www.revisorpartnere.no/> rune@revisorpartnere.no
arve@revisorpartnere.no

Rune: 93 08 31 96
Arve: 90 97 19 93

Statsautorisert revisjonsselskap/Autorisert
regnskapsførerselskap

Foretaks-/revisornummer
964 054 185 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge

Styrets og daglig leders ansvar for regnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av regnskapet må ledelsen ta standpunkt til foreningens evne til fortsatt drift og på tilbørlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for regnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av regnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at regnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for vår mening. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov og forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på regnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foreningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Lysaker, den 29.03.2021

Revisorpartnere AS

Arve Dypaune
Statsautorisert revisor

Revisorpartnere AS

Statsautorisert revisjonsselskap

Adresse. Lysaker Torg 5 1366 Lysaker http://www.revisorpartnere.no/	Rune: 93 08 31 96 Arve: 90 97 19 93 rune@revisorpartnere.no arve@revisorpartnere.no	Foretaks-/revisornummer 964 054 185 MVA	 Den norske Revisorforening
---	--	--	---

Dokumentet er signert digitalt av:

- Rosenqvist, Nadja (20.12.1985), 09.04.2021
- Jonassen, Bjørk Gudmundsdottir (06.12.1993), 09.04.2021

Forseglet av

Posten Norge